

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Brno 2012

Jana Nečasová

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Porozvodové uspořádání výchovy dětí – střídavá péče

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:
PhDr. Alena Plšková

Vypracovala:
Jana Nečasová

Brno 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Porozvodové uspořádání výchovy dětí – Střídává péče zpracovala samostatně a použila jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této bakalářské práce.
Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

V Dolních Dubňanech dne 15.dubna 2012

.....
Podpis

Poděkování

Děkuji paní PhDr. Aleně Plškové za velmi užitečnou metodickou pomoc a cenné rady, které mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce.

Děkuji a tuto práci věnuji svým rodičům Janě a Jaromíru Chvátalovým za to, že mi umožnily vyrůstat v harmonickém rodinném prostředí, nesmírně si toho vážím. Dále chci svoji práci věnovat svému synovi Kájovi Nečasovi a poděkovat mu za podporu při studiu.

Také bych chtěla poděkovat Robertovi za technickou a morální pomoc při zpracování mé bakalářské práce.

Jana Nečasová

OBSAH

Úvod	2
1. Rodina a funkce rodiny ve společnosti	4
1. 1. Rodina a rodinné prostředí	4
1. 2. Funkce rodiny	6
1. 3. Nefunkční rodina	8
2. Rozvod manželství a důsledek rozvodu pro děti	10
2. 1. Rozvod a vliv na děti	10
2. 2. Právní úpravy rodinného prostředí	12
2. 3. Zákon o rodině č. 94/1963 Sb.	14
2. 4. Opatrovnická řízení u soudu	19
3. Druhy úpravy poměrů výchovy po rozvodu a střídavá péče	22
3. 1. Výhradní péče rodičů	22
3. 2. Společná a střídavá výchova rodičů	24
3. 3. Výhody a nevýhody střídavé péče	30
3. 4. Syndrom zavrženého rodiče	32
4. Praktická část	33
4. 1. Cíl práce a stanovení hypotéz	37
4. 2. Metodika výzkumu a popis souboru respondentů	38
4. 3. Výsledky výzkumu a jeho zpracování	39
Závěr	58
Resumé	60
Anotace a klíčová slova	61
Seznam použité literatury	62
Seznam příloh	65

ÚVOD

„Některé děti se chovají tak, jako kdyby neměly rodiče. To proto, že někteří rodiče se chovají tak, jako by neměli děti.“

Andrej Leonid Nikolajevič

Ve své bakalářské práci se chci zabývat problematikou rodiny, rozvodu a porozvodové péči o děti, která se stává fenoménem dnešní doby. Hodnoty tradiční rodiny zanikají. Rodina ztrácí svoji funkci, rozvod se stal běžnou součástí našich životů. Bolestivou skutečností je především fakt, že jsou to zejména životy dětí, které se ne svoji vinou dostanou do kolotoče rozvodů a následných změn, vznikajících po rozpadu rodiny.

Porozvodové uspořádání výchovy dětí, je ve většině případech velmi stresujícím faktorem. Rodiče zapomínají na odpovědnost, která jim nastala s příchodem dětí na svět.

Věnují se jen rozvodovým bojům o majetek a „pravdu“, kdo vše zavinil, a pozapomínají na citové potřeby svých nezletilých dětí.

Blaho dítěte by mělo být dáno nejen Úmluvou o právech dítěte, ale měl by je mít zakódované každý člověk ve svých morálních hodnotách.

Doba i společnost se snaží najít nové alternativy řešení porozvodového uspořádání výchovy dětí, které právně následuje po rozvodu. Otázkou však nadále zůstává fakt do jaké míry mohou různé alternativy porozvodové péče nahradit skutečně fungující rodinu.

Ve své práci se chci zabývat možnostmi výchovy po rozvodu rodičů, které umožňuje náš právní řád, a srovnat různé typy porozvodové péče o děti. Především se chci zaměřit na možnost střídavé péče.

Rozhodla jsem se pomoci dotazníků zjistit názor veřejnosti i odborníků, pracujících s dětmi na poměrně dosud méně využívanou možnost výchovy v rozvedených rodinách, jíž je střídavá péče. Touto prací chci nastínit pasiva i negativa střídavé péče v našich podmínkách.

Také bych se chtěla věnovat termínu „syndrom zavrženého rodiče“, což je v naší společnosti poměrně nový jev objevující se nejčastěji u dětí z rozvedených rodin.

Význam své práce vidím především v tom, že blíže objasním některé termíny, které doposud veřejnost vnímá jen okrajově a jsou spíše neznámé. Svůj výzkum zaměřuji na zjištění, zda veřejnost, jak laická, tak i odborná, má nějaké povědomí o pojmu „střídavá péče“. Svým výzkumem chci zjistit a zajímá mne, jak by se dotazovaní rozhodli v případě volby ohledně porozvodové výchovu u svých dětí.

1. Rodina a funkce rodiny ve společnosti

1.1. Rodina a rodinné prostředí

Rodina patří mezi základní socializační činitele. Je to prostředí, které dává první podněty pro tvarování a rozvoj osobnosti každého člověka. To, do jaké rodiny se narodíme si nevybíráme. Postupem času se prostředí může měnit, upravovat, zlepšovat a bohužel i horšit. Málokdo si je vědom, že to, co nás obklopuje, na nás zároveň i působí a ovlivňuje. V neposlední řadě formuje hodnoty, názory a vzory, které dál ve svém životě bude člověk napodobovat.

„Přes všechny problémy a peripetie, kterými rodina ve svém historickém vývoji prošla, zůstává i na počátku nového století nepostradatelnou a těžko nahraditelnou institucí i pro dospělého člověka, natož pro dítě. Je nezastupitelná při předávání hodnot z generace na generaci, funguje jako nejvýznamnější socializační činitel. Stojí na počátku rozvoje osobnosti a má možnost ho v rozhodující fázi ovlivňovat.“¹

Rodinné prostředí do značné míry vyjadřuje zvláštnost dané třídy, kultury, morálky, doby, tradice a rasy. Rodina jako první společenské prostředí přináší do života jedince prvotní mezilidské vztahy – vztah dítěte k rodičům, sourozencům a blízkým. Jsou to rozhodující faktory pro zdravý psychický vývoj člověka. V každodenním soužití se dítě učí žít s ostatními osobami, napodobuje je, přizpůsobuje se jim. Při tom získává různé vzory chování, kterých pak v budoucnu využívá. Rodiče by pro děti měli být symbolem autority, která by neměla být dána jen ve smyslu pravomoci, formou rozkazu, vlivu nebo vůle. Ale především by měla být dobrovolným uznáním a přijetím úlohy rodiče. Rodinné prostředí má dávat základ návyku na

---

¹ KRAUS B., *Základy sociální pedagogiky*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008 s. 79

určitou míru sebeomezování a sebeovládání, to znamená, že by se dítě mělo umět přizpůsobit všem zvláštnostem a požadavkům, které životní situace přinášejí. Rodinný život podněcuje k velkým možnostem vzniku mezilidských vztahů. Vzájemné vztahy mezi rodiči a dětmi se formují dávno před tím, než se dítě naučí mluvit. Rodič totiž dítě neovlivňuje jen slovy, nýbrž také prostřednictvím smyslů a citů.

Rodina je z hlediska sociálně psychologického a sociologického malá, neformální skupina, která vzniká jednak na základě manželského svazku, ale i soužitím bez sňatku. Představuje komplex specifických vztahů mezi mužem a ženou, mezi rodiči a dětmi, rodinou a společností. Rodina je také jedna ze základních výchovných institucí a rovněž jeden z nejdůležitějších prvků výchovného procesu. Z historického hlediska patří mezi nejstarší výchovné instituce. Tvoří složitou síť mezilidských vztahů, systém, který můžeme členit na subsystemy dle věku, pohlaví, postavení členů rodiny.

„Je to první sociální prostředí dítěte, které se stává středem pozornosti. Vědomě i bezděčně učí dítě vstup do společnosti. Má být pro každého člena společenského seskupení domovem, což je nesmírně významnou hodnotou.“²

Harmonický život v rodině dává základ pozdější bezkonfliktní adaptaci ve školním a pracovním kolektivu. Rodinné prostředí má zásadní vliv na člověka, uspokojuje jeho potřeby a vyznačuje se silnými a trvalými, většinou kladnými citovými vztahy. Jelikož dává možnost společné budoucnosti, sdílení prožitků, prostoru a času, probíhá zde vzájemná interakce.

---

² STRAŠÍKOVÁ, B., *V roli rodiče a prarodičů*. Praha: Karolinum 2004, s. 29

Jednou z podmínek zdravého společenského a citového vývoje je vhodné a láskyplné rodinné prostředí, které dítěti poskytuje dostatek kvalitních a jeho věku přiměřených podnětů. Vytvořit dětem krásné a pohodové rodinné prostředí, to je první a základní požadavek úspěšné rodinné výchovy.

1.2. Funkce rodiny

„Rodina je, alespoň by měla být, domovem, místem bezpečí, majákem, útočištěm, centrem porozumění, střediskem nezištného vzájemného obdarování, místem kde můžeme odložit málo pohodlná společenská roucha, kde se nám dostane rady, milosti a odpuštění, vlídného slovního pohlázení, místem kde se můžeme svěřit se svými starostmi a strastmi bez obav, že bude naší upřímnosti zneužito.“³

Význam rodiny spočívá v uspokojování základních lidských potřeb. Jedná se o potřebu biologickou a psychologickou. Z psychologického hlediska zde hraje významnou roli trvalost, hloubka i kvalita citových vztahů. Je to důležitý aspekt ve formování budoucnosti dítěte v souvislosti s ostatními členy rodiny. Význam rodiny spočívá ve volnosti a spontánnosti projevu rodinného prostředí. Rodina také slouží jako model sociálních vztahů, kde dítě napodobuje a identifikuje se a přejímá různé role.

V dějinném vývoji společnosti se řada funkcí rodiny měnila. Se změnami společenských podmínek, některé ustupovaly do pozadí nebo zcela vymizely, jiné nabývaly na závažnosti. V současné době určuje místo rodiny ve společnosti několik základních funkcí.

---

³ STRAŠÍKOVÁ, B., *V roli rodiče a prarodičů*. Praha: Karolinum 2004, s. 30

„Z hlediska sociální psychologie platí tyto základní funkce rodiny.

- 1. Biologicko – reprodukční – to znamená, že rodiče mají funkci plodit děti.*
- 2. Ekonomicko – zabezpečovací – rodina se stará o to, aby děti byly ekonomicky zabezpečeny, do té míry, jak je to pro ni možné. Tato její funkce by nikdy neměla převyšovat míru funkce emocionální. Neměla by ji zastíňovat. Je to velmi důležité pro další zdravý růst dítěte z hlediska psychologického.*
- 3. Emocionální – emočně zabezpečovat dítě, sdílet s ním pocity, pomáhat mu je vyjadřovat, dávat je najevo a mluvit o nich i ze strany rodičovské. Dítě zahrnout láskou. Jistou láskou, která má i mantinely. V nichž má dítě spatřovat jistotu, kterou mu rodiče přinášejí do jeho života. Mantinely se samozřejmě v jeho životě mění. Co bylo pro něj mantinelem ve 3 letech, není již mantinelem v 7 letech, už to má dovoleno. V některých případech zůstává mantinel pro dítě stále stejný – například nelhat druhému.*
- 4. Socializačně výchovná – vychovávat děti k tomu, aby si byly jisté v prostředí, kde se pohybují, uměly si zdůvodnit různé jevy v životě, dovedly se připravit na své fungování mezi jinými dětmi a ve společnosti druhých dospělých.“⁴*

Rodina má pro dítě nezastupitelný význam. Dítě se do ní rodí, dostává od ní, či přesněji od svých rodičů, genetickou výbavu, má rozhodující vliv na celkový rozvoj jeho osobnosti. Zvláště v nejranějším období dětství a to v oblasti tělesné, duševní tak i sociální. Svědčí o tom nikoliv jen obecná zkušenost, ale stále nové a nové poznatky o důležitosti časného celkového vývoje života člověka vůbec. Zvláštní význam pro toto poznání má Langmeirem a Matějčkem rozpracovaná teorie deprivace v dětském věku, která v souvislosti s odporem proti trvalé péči o opuštěné děti v klasických dětských domovech teoreticky zabezpečila úsilí o

---

⁴ ŠPAŇHELOVÁ I., *Dítě a rozvod rodičů*. Praha :Grada 2010, s.12

rozvoj a aplikaci náhradní rodinné péče. V rodině a s rodinou se uskutečňuje společná adaptace dítěte, jeho začleňování do společnosti. V kontaktu s bezprostředním prostředím i svými možnostmi si dítě vytváří nějaký vnitřní obraz světa, který do jisté míry odpovídá tomu, jak je mu okolní realita jeho rodiči či vychovateli „předkládána“, do jakého světa – a jak – ho rodiče uvádějí. Rodina určuje sociální status dítěte, je rozhodující, pro jeho sociální prestiž a sociální sebeuvědomění. Prostřednictvím rodiny si také dítě uvědomuje své místo a svou roli ve společnosti. Rodina, sociální vztahy v ní a způsob výchovy budou pro dítě základem, ze kterého bude vycházet při zakládání vlastní rodiny.

1.3. Nefunkční rodina

Bohužel opakem ideálu, kdy je rodina „kotvištěm“ pro všechny členy společnosti, se stále více v dnešní době setkáváme s rodinou nefunkční, většinou neúplnou. Tento model rodiny je protikladem rodiny funkční. Vzniká zpravidla rozvodem, úmrtím jednoho z rodičů či osamělým rodičovstvím.

„Neúplné rodiny jsou tu od pravěku. Po celá tisíciletí byla hlavní příčinou neúplnosti rodin smrt jednoho z rodičů. Byli tu vdovci, vdovy a sirotci. Společnost tradičně s tím počítala a měla osvědčené přístupy k tomuto problému. Ochrana vdov a sirotků byla znakem rytířství, známkou zbožnosti, občanskou ctností. Byly sirotčince a bylo tradiční (psychologicky a pedagogicky krajně pochybné) pojetí macechy a otčůma. Rozvody jsou tu rovněž od dávných dob, nejsou vynálezem moderní doby. Masově se rozšířily teprve v posledních desetiletích. Se snížením úmrtnosti lidí středního věku podstatně ubylo sirotků a polosirotků, relativně však přibývalo neúplných rodin v důsledku rozvodu či vnitřního rozpadu.“⁵

---

⁵ MATĚJČEK Z., *Rodiče a děti*, Praha: Avicenum 1986, s.29

„Rozpad rodinných hodnot může v dítěti vyvolat negativní emoce. Dítě je traumatizováno vzniklou situací, která mnohdy může vyvolat pocit ohrožení a nadměrnou zátěž, jež může být následkem stresu, neboť může hrozit nedostatečné uspokojování emočních potřeb dítěte – citová deprivace.

„Nedostatečné uspokojování emočních potřeb dítěte –citová deprivace (strádání) – je příčinou citového odcizení, rezignace,nezájmu o cokoliv a vyúsťuje v hledání náhradních, někdy velice nebezpečných „hodnot“.“⁶

Lidé, jež si pořizují děti, by vždy měli mít na mysli, že rodičovství je jev nevratný a celoživotní. Dítě by mělo být bráno jako životní zázrak, kterého je nutno si patřičně vážit.

„Rodičovství nemůžeme zrušit. Můžeme je zapřít, potlačit, nehlásit se k němu, ale odepsat je nemůžeme. I po rozvodu zůstává faktem, že jsme matkou nebo otcem zcela určitého – našeho! – dítěte. A být rodičem, to nese s sebou odpovědnost za jeho další příznivý vývoj ve zdravou, silnou, zdatnou osobnost. K tomu ovšem patří, aby samo bylo v životě šťastné a současně, aby bylo uspokojivě a přínosně zapojeno do své společnosti.“⁷

---

⁶ STRAŠÍKOVÁ B., *V roli rodičů a prarodičů*, Praha : Karolinum 2004, s.30

⁷ MATEJČEK Z., DYTRYCH Z., *Přestali jsem být manželi, ale zůstáváte rodiči*, Praha : H H 1992, s.5

2. Rozvod manželství a důsledek rozvodu pro děti

2.1. Rozvod a vliv na děti

Rozvod se stal zcela běžnou záležitostí lidských životů. Téměř vždy otřese pocitem bezpečí všech členů rodiny. Když se manželé dohodnou na rozvodu, mají před sebou celou řadu rozhodnutí. Bohužel ta nejbolestivější a nejdůležitější se týkají jejich nezletilých dětí. Děti spolu s rodiči procházejí martyriem rozvodu, obdobím nejistoty a úzkosti. To vše může v paměti dítěte ponechat obraz jednoho z rodičů, na léta zkreslený, což ovšem komplikuje a ztěžuje jejich další životní vztahy.

Rodiče si ani mnohdy neuvědomují, že je dítě vlivem rozvodu vystaveno zvláštnímu druhu stresu jehož důsledky nejsou většinou rozpoznatelné ani vlastními rodiči, či osobami velmi blízkými. Příznaky se totiž neprojevují okamžitě, ale jde o úkazy jenž se mnohdy projevují až na počátku puberty či dospívání.

„Rozvod manželství a rozpad rodiny představuje jedno z nejsvízelnějších období, a to nejen pro přímé účastníky rozvodu, tj. rodiče a děti, ale často pro celou širší rodinu. Má své aspekty sociální, etické, právní, emoční a pochopitelně velmi důležité aspekty psychologické. Rozvod není v našich zemích ojedinělým jevem, ba právě naopak počet rozvádějících se rodin se drží na vysoké úrovni. Je to období naplněné stresem a frustrací důležitých lidských potřeb. Je to období, jehož důsledky mohou ovlivňovat účastníky rozvodu po celý další život.“⁸

---

⁸ MATĚJČEK Z., DYTRYCH Z., *Krizové situace v rodině očima dítěte*, Praha: Grada 2002, s.39

Po rozvodu se předpokládá zásadní obrat věcí, tedy uklidnění a obnovení duševní rovnováhy všech účastníků. Porozvodová praxe však ukazuje úplně jiné výsledky. Ve většině rozvedených manželstvích pokračuje atmosféra plná stresu i nadále. Není ojedinělé, že někdy hádky a naschvály přetrvávají po mnohé roky od rozvodu. Bohužel v mnoha případech toto znamená nové soudní jednání ve věci dítěte, spory o výživné, spory o určení nové výchovné péče o děti apod. Místo klidu, který by měl po „rozvodové tahanici“ nastat, je dítě opětovně vystaveno dalšímu stresu.

„Všechny stresové situace, kterým je dítě v průběhu rodinného rozvratu a rozvodu rodičů vystaveno, mohou vést nejen k poruchám vývoje osobnosti dítěte, ke vzniku různých psychopatologických obrazů, ale také, zvláště u chlapců, k antisociálnímu chování. Mezi těmi dospívajícími, kteří takové chování projevují, jsou nadměrně zastoupeny právě osoby, které prožily těžký a dlouhodobý rodinný rozvrat.“⁹

„Ve svém raném vývoji potřebuje dítě vidět a také pociťovat matku a otce jako šťastné, klidné a rozhodné lidi, kteří netrpí citovými bouřemi a se kterými se může dobře a bez problému identifikovat. Je těžké identifikovat se s matkou, která si neustále stěžuje na chování otce a při tom pláče a devalvuje postavu otce přívlastky, kterému malé dítě nerozumí a kterým jen zčásti rozumí dítě ve školním věku. Je těžké se identifikovat se s otcem, který přijde domů opilý, křičí na matku, označuje ji zahanbujícími jmény a nakonec fyzicky napadne.“¹⁰

Není pravidlo a hlavně by neměl být pravidlem tento dramatický scénář rodinného života v rodinách, kde se uvažuje o rozvodu, nebo se již rozvádí. Je však neopomenutelným

---

⁹ MATĚJČEK Z., DYTRYCH Z., *Krizové situace v rodině očima dítěte* : Praha, Grada 2002, s.46

¹⁰ MATĚJČEK Z., DYTRYCH Z., *Krizové situace v rodině očima dítěte*: Praha, Grada 2002, s. 15-16

faktem, že hlavní problémy u dětí začínají už při běžných rodinných konfliktech. Něco jiného je ovšem „běžný konflikt“ pro dítě a něco jiného to znamená pro dospělého. Zralí lidé jej chápou jen jakousi výměnu názorů, postojů a zkušeností. Bohužel u dítěte může docházet k ohrožení jedné ze základních psychických potřeb, tj. potřeby bezpečí a životní jistoty. Vždyť jedním ze základních předpokladů zdravého vývoje dítěte je potřeba tzv. šťastného dětství. A zde vyvstává jeden z mnoha problémů rozpadající a rozvrácené rodiny vůbec.

2.2. Právní úpravy rodinných poměrů

Všeobecný občanský zákoník rakouský, který byl vyhlášený 1.6.1811 platil v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, upravoval tzv. otcovskou moc. Otec byl považován za jediného zástupce dítěte. Příslušelo mu právo mluvit za dítě, téměř vše za dítě rozhodovat. Toto právo bylo nepřevoditelné, otec se jej nemohl ani vzdát. Otcovská moc přetrvala i v zákoně č. 320 / 1919 Sb., tzv. manželská novela, která upravila nové formy uzavírání manželství.

Prvním naším samotným zákonem, který upravoval rodinné poměry, byl zákon č. 264/1949 Sb., o právu rodinném. Tímto zákonem zanikla otcovská moc a nahradila ji moc rodičovská. Rozhodování o výchově nezletilých dětí bylo odděleno od rozvodu. Zákon neupravoval soudům komu mají svěřit dítě, měly jen respektovat výdělkové a majetkové poměry rodičů a přihlídnout k důvodné přichylnosti dětí. Rozhodoval zájem a blaho dítěte.

Novelou občanského soudního řádu č.46/1959 Sb. bylo spojeno řízení o rozvodu a řízení o úpravě poměrů nezletilých.

Hlavní právní normou, která upravuje rodinné vztahy a platným právním předpisem i v současnost, je **Zákon o rodině č.94/1963 Sb.**

Ochrana práv a oprávněných zájmů dítěte je zakotvena v zákoně o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. Postup soudů při řízení ve věcech, které se týkají rodiny, upravuje zákon č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu.

Dalšími významnými dokumenty v oblasti rodinného práva jsou zákon č.2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod a dále Úmluva o právech dítěte.

„ Každé dítě má právo na své rodiče a každý rodič má právo na své dítě. “¹¹

Toto motto cituji z Úmluvy o právech dítěte. Úmluva o právech dítěte je mezinárodní konvence stanovující občanská, politická, ekonomická, sociální a kulturní práva dítěte. Dodržování úmluvy kontroluje Výbor pro práva dítěte OSN. Byla přijata Valným shromážděním OSN 20.listopadu 1989. Ratifikovalo ji 193 států, tj. téměř všechny státy světa kromě USA a Somálska. USA ji sice ratifikovalo později, ale ještě nepřijalo.

„Dokument dostal název "Úmluva o právech dítěte" (Convention on the Rights of the Child) a 20. listopadu 1989 byl pak v New Yorku jednomyslně přijat Valným shromážděním OSN. V platnost však Úmluva vstoupila v září 1990, kdy jí náš stát, tehdy ještě jako Česká a Slovenská federativní republika, také jako mezi prvními podepsal a ratifikoval. Česká republika je pak Úmluvou vázána od 1. ledna 1993. Úmluva je u nás platnou právní normou, která je stejně jako veškeré mezinárodní lidskoprávní dokumenty dokonce nadřazena zákonům

---

¹¹ ZÁKON č. 104/1991 Sb. Úmluva o právech dítěte

(podle článku 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb.) a je součástí právního řádu jako zákon č. 3/1993 Sb.“¹²

Úmluva o právech dítěte je velmi prospěšnou listinou, která hájí zájem a blaho dítěte. Mnohdy je však smutné to, že ve většině případech jsou to právě ti nejbližší – rodiče, kteří dětem ubližují.

2.3. Zákon o rodině č.94/1963 Sb.

„Obecně pojem rodinné právo vymezuje souhrn právních norem, jenž upravuje společenské vztahy vznikající mezi manžely, mezi rodiči, dětmi s dalšími příbuznými, jakož i vztahy, které nahrazují výkon některých rodičovských práv – tj. vztahy náhradní rodinné výchovy.“¹³

Zákon o rodině ze dne 4. prosince 1963, č. 94/1963 Sb. upravuje vše co se týká rodiny. Tedy manželství, vztahy mezi rodiči a dětmi, rozvod manželství tedy i výživné a porozvodovou výchovu dětí. Samotný zákon je rozdělen na čtyři části, ty se dále dělí na hlavy a ty pak na paragrafy.

Část první - manželství - se skládá z pěti hlav a tvoří ji §1 - §29 . V tomto souboru je upraven vznik manželství, neplatnost a neexistence manželství, vztahy mezi manžely, zánik manželství smrtí, prohlášením manžela za mrtvého a rozvod.

---

¹² <http://www.absolventi.gymcheb.cz>

¹³ KEJDOVÁ M., VAŇKOVÁ Z., *Právo a sociální politika*. Brno : Institut mezioborových studií, 2007, s.129

Část druhá – vztahy mezi rodiči a dětmi – tato část se skládá také z pěti hlav a tvoří ji §30 - §84. Zde je zákonně upraveno: rodičovská zodpovědnost, výchovná opatření, určení rodičovství, osvojení a v hlavě páté poručnictví a opatrovnictví.

Část třetí – výživné – tato část má šest hlav, které tvoří §85 - §103. Zde se pojednává o vzájemné vyživovací povinnosti rodičů, vyživovací povinnosti mezi ostatními příbuznými, vyživovací povinnosti mezi manžely, výživné rozvedeného manžela, příspěvek na výživu a úhradu některých nákladů neprovdané matce, společná ustanovení.

Část čtvrtá – závěrečná ustanovení - §104 - §109

Pokud tedy obecně shrnu předmět rodinného práva, představuje rodinné právo tři základní druhy právních vztahů:

- Vztahy mezi manžely
- Vztahy mezi rodiči a dětmi
- Vztahy tzv. náhradní rodinné výchovy.

„Zákon o rodině je někdy také nazývaný kodex rodinného práva. Patří mezi právní předpisy, které nás provázejí v průběhu celého života. Jeho široká působnost ho řadí mezi významné právní předpisy soukromého práva. Vedle občanského zákoníku je to další kodex mající vliv na život každé fyzické osoby. Zákon o rodině je stále novelizován a přizpůsobován novým poměrům ve společnosti. Jeho novelizace jsou také v souladu s vývojem společnosti v celé Evropě, kam patří i Česká republika.“¹⁴

---

¹⁴ PLECITÝ V., *Zákon o rodině*, Praha : Eurounion 2007, s.5

Prameny rodinného práva:

K nejvýznamnějším pramenům rodinného práva patří Listina základních práv a svobod (ústavní zákon číslo 23/1991 Sb., převzato do ústavního pořádku ČR usnesením České národní rady číslo 2/1993 Sb.). Dále pak k důležitým pramenům rodinného práva patří Občanský zákoník (zákon číslo 40/1964 Sb.) a zákon o rodině (zákon číslo 94/1963 Sb.), zákon o sociálně- právní ochraně dětí (zákon číslo 359/1999 Sb.) Úmluva o právech dítěte z roku 1989 a další mezinárodní úmluvy a zákonné normy ČR.

Principy rodinného práva:

„Základní principy rodinného práva jsou:

- **Princip blaha dítěte**, jehož úlohou je speciálně upravit postavení dítěte a jeho ochranu . Právní úprava má vytvářet prostředí přátelské dětem (užívá pojem . „zájem dítěte“) a mimo jiné vychází také z mezinárodních úmluv jako např. Úmluva o právech dítěte, Evropská úmluva a výkonu práv dětí a jiné.
- **Princip rovnosti subjektů**, tento je uplatňován pro svou specifičnost různě. Neboť ve vztazích mezi manžely platí princip rovnosti v klasickém občanskoprávním pojetí. Avšak ve vztazích mezi rodiči a dětmi je rovnost subjektů částečně posunuta ve směru ochrany „slabšího subjektu“. Zde je možná kontrola a intervence ze strany státu a jeho orgánů.
- **Princip vzájemné pomoci**, kde se významně odlišuje rodinněprávní vztah od vztahu občanskoprávního, neboť není založen na ekvivalenci plnění, ale je vymezen pouze rámcem schopností a možností subjektů.¹⁵

---

¹⁵ KEJDOVÁ M., VAŇKOVÁ Z., *Právo a sociální politika*. Brno: Institut mezioborových studií, 2007, s.129

Zákon o rodině prošel množstvím změn, které přinesly nové a moderní prvky. Původně v zákoně bylo spojeno řízení o rozvod manželství a o úpravě poměrů nezletilých dětí.

§ 24: „ Soud může manželství na návrh některého z manželů rozvést, jsou –li vztahy mezi manžely tak vážně rozvráceny, že manželství nemůže plnit svůj společenský účel. Při rozhodování o rozvodu musí soud přihlídnout zejména k zájmům nezletilých dětí.“

§ 26 odst. 1: „ V rozhodnutí, kterým se rozvádí manželství rodičů nezletilého dítěte, upraví soud jejich práva a povinnosti k dítěti po dobu po rozvodu, zejména určí, komu bude dítě svěřeno do výchovy a jak má každý z rodičů přispívat na jeho výživu.“

§ 26 odst. 2: „Rozhodnutí o úpravě práv a povinností rodičů k dítěti může být nahrazeno jejich dohodou, která ke své platnosti potřebuje schválení soudu.“

§ 26 odst. 3: „Soud při rozhodování o právech a povinnostech rodičů nebo při schvalování jejich dohody vždy přihlédne k tomu, aby byly zajištěny nepříznivější podmínky pro zdárný vývoj dítěte v uvědomělého občana.“¹⁶

Pro soud byl vždy směrodatný zejména zájem dítěte, přihlížel k tomu, jak by rozhodl , kdyby rozhodoval bez dohody rodičů. O úpravě poměrů do rozvodu manželství rozhodoval soud péče o nezletilé a po dobu po rozvodu rozhodoval soud, který měl na starosti rozvod manželství. Často docházelo k potížím zejména v tom, že byly mnohdy prováděny duplicitní úkony, které zatěžovaly soud i účastníky řízení.

První novelizace zákona o rodině po 19 letech, byla provedena v roce 1982 zákonem číslo 132/1982 Sb. a další novela byla v roce 1992, kdy byl novelizován zákon č. 234/1992 Sb. Změna společenského systému přinesla potřebu úpravy zákona byla provedena novelizace

---

¹⁶ ZÁKON O RODINĚ č. 94/1963 Sb.

zákona č.91/1998 Sb. s účinností od 01.08.1998. Nejdůležitější změnou bylo, že se rozdělilo řízení o úpravě poměrů nezletilého dítěte pro dobu po rozvodu od rozvodového řízení. A byl zřízen nový institut „společná a střídavá péče“. Byl však zachován princip rozvratu mezi manžely, který brání obnovení manželského soužití.

§ 24: odst. 1: „Soud může manželství na návrh některého z manželů rozvést, jestliže je manželství tak trvale a hluboce rozvráceno, že nelze očekávat obnovení manželského soužití, bere při tom v úvahu příčiny rozvratu manželství.“

§ 24: odst. 2: „Mají-li manželé nezletilé děti, nemůže být manželství rozvedeno, bylo-li by v rozporu se zájmem těchto dětí, daným zvláštními důvody.“¹⁷

Tímto zákonem byla tedy zpřísněna ochrana nezletilých dětí v souvislosti s rozvodem. Dalším ochranným prvkem pro nezletilé děti v zákoně, bylo, že se oddělilo řízení o úpravě poměrů nezletilého dítěte pro dobu po rozvodu od rozvodového řízení.

§ 25: „ Manželství nelze rozvést, dokud nenabude právní moci rozhodnutí o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu, které vydá soud v řízení podle § 176 občanského soudního řádu.“

§ 26: odst.1: „ Před rozhodnutím, kterým se rozvádí manželství rodičů nezletilého dítěte, upraví soud jejich práva a povinnosti k dítěti pro dobu po rozvodu, zejména určí, komu bude dítě svěřeno do péče a jak má každý z rodičů přispívat na jeho výživu.“¹⁸

V posledním období se velmi diskutuje o pokusu další změny zákona o rodině. Letos v létě poslanec sněmovny Staněk podal návrh, aby se v zákoně novelizovala část zákona o

---

¹⁷ ZÁKON O RODINĚ č. 94/1963 Sb. po novele č. 91/1998 Sb.

¹⁸ ZÁKON O RODINĚ č. 94/1963 Sb. po novele č. 91/1998 Sb.

střídavé péči. Soudy by měly více pravomocí rozhodovat o svěření dětí do střídavé péče. Druhá část novely se týkala popření otcovství. Lhůta k popření otcovství podle návrhu by se ze současného půl roku od narození dítěte na půl roku od chvíle, kdy muž nabude podezření, že otcem ve skutečnosti není – nejvýše však do tří let od narození dítěte. Tato úprava by se měla vztahovat pouze na děti narozené v manželství.

V červenci 2011, novelu zamítl senát, především zamítl část o střídavé péči.

V září 2011 proběhlo poslední projednávání novely zákona o rodině, kdy byla novela zamítnuta.

2.4. Opatrovnická řízení u soudu

„ Opatrovnické řízení je odborně označeno jako řízení o výkonu rodičovské zodpovědnosti k nezletilému či nezletilým dětem.“¹⁹

Opatrovnické řízení vždy předchází samotnému rozvodu rodičů nezletilých dětí. Jedná se o řízení, které rozhodne o úpravu výchovy nezletilých dětí a výživě nezletilého či nezletilých. Opatrovnické řízení se zahajuje na návrh jednoho z rodičů, pokud rodiče nežijí spolu a nemohou se dohodnout na úpravě výchovy a výživy společných nezletilých dětí. Okresní soud může zahájit opatrovnické řízení i bez návrhu rodičů a to tehdy, když podnět k zahájení řízení dá např. orgán sociálně – právní ochrany dětí (v běžné praxi se používá zkratka OSPOD). Ve většině případů ale opatrovnické řízení zahájeno na návrh a to

---

¹⁹ PRŮCHOVÁ B., *Slušný rozvod*, Brno: Era 2002, s.10

písemným podáním návrhu jednoho z rodičů u obvodního soudu, v jehož obvodu má nezletilé dítě své bydliště.

Vedle rodičů nezletilého dítěte nebo dětí se opatrovnického řízení musí účastnit a vystupuje v zájmu dítěte tzv. kolizní opatrovník (pracovník OSPOD). Kolizní opatrovník zastupuje dítě, neboť rodiče dítěte v řízení stojí proti sobě. Vzniká tedy kolize, která jim brání zastupovat dítě, ačkoliv jsou jeho zákonní zástupci. Kolizní opatrovník je v řízení vždy usnesením příslušného soudu ustanoven orgán sociálně – právní ochrany dětí fungující u okresního soudu v místě, nímž má nezletilý bydliště. Pracovník OSPOD má při jednání opatrovnického soudu, chránit práva a zájmy nezletilého dítěte.

„ Průběh opatrovnického řízení

Opatrovnické řízení může v zásadě probíhat dvěma způsoby:

- A) Rodiče se dohodnou na tom, komu bude nezletilé dítě svěřeno (výchova) a jakou částkou výživného bude pravidelně měsíčně přispívat ten z rodičů, který nebude mít nezletilého ve své péči (výživa). V takových případech většinou není důvod k soudní úpravě styku nezletilého dítěte s rodičem, neboť rodiče jsou schopni se dohodnout i na této otázce týkající se dítěte.*
- B) Rodiče nezletilého dítěte nejsou schopni se dohodnout, jejich názory na další výchovu dítěte a stanovení výživného se rozcházejí, v takovém případě nejsou většinou rodiče schopni se dohodnout ani na styku nezletilého dítěte s tím z rodičů, kterému není dítě do výchovy rozhodnutím soudu svěřeno, tedy soud svým rozhodnutím upravuje většinou styk dítěte s rodičem, který nemá dítě svěřeno do výchovy.“²⁰*

---

²⁰ PRŮCHOVÁ B., *Slušný rozvod*, Brno : Era 2002, s. 13

Nezáleží na tom, jakým způsobem bude jednání probíhat (s návrhem, či bez návrhu), vždy je soudem nařízené jednání. Kolizní opatrovník si předvolá rodiče, nebo je navštíví a provede šetření v jejich bydlišti . V některých případech, je-li to třeba, může pohovořit i z nezletilým dítětem. Opatrovnickému soudu vždy předkládá své písemné vyjádření k zahájení řízení, které dle jeho šetření bude co nejvíce v zájmu dítěte.

Ideálním řešením, ke kterému rodiče ne vždy dospějí, je dohoda o výchově a výživě nezletilého dítěte. Pokud ale rodiče dohodu neučiní nabídne jim soud několik variant, popřípadě rozhodne v zájmu dítěte.

Po novele zákona o rodině, náš právní řád umožňuje se dohodnout na tom, že dítě bude po rozvodu rodičů:

- svěřeno do výchovy jednomu z rodičů, s druhým se bude stýkat
- svěřeno do střídavé výchovy obou rodičů
- svěřeno do společné výchovy, budou jej tedy vychovávat oba rodiče.

S výchovou nezletilého dítěte je také spojena otázka výživného, která je také řešena v rámci opatrovnického řízení. Doposud není v žádné zákonné úpravě určeno, jaká by výše výživného měla u nezletilého dítěte být. Výše výživného se posuzuje u každého případu zvlášť a velmi rozhodujícím faktorem je výše příjmů a majtkových poměrů rodičů.

3. Druhy úpravy poměrů výchovy po rozvodu a střídavá péče

Právní systém v naší zemi umožňuje rodičům po rozvodu volit z několika možných variant styku s dětmi. Při výběru, která z variant je neoptimálnější by měl být na prvním místě brán ohled na děti, nikoliv na rodiče. Vždy by mělo být v popředí blaho a zájem dítěte bez ohledu na to jaký druh porozvodové péče bude stanoven.

*„ Dítě přijme dva různé světy, dvě různé prostředí (a zvykne si v nich žít celkem bez větších problémů), ale jen pokud se mu nepřátelsky nemíchají. “*²¹

„Je možné se dohodnout na tom, že dítě bude na dobu po rozvodu:

- 1) svěřeno do výchovy jednoho z rodičů s tím, že s druhým se bude stýkat v rozsahu dohodnutém mimosoudně, případně dohodnuté před soudem*
- 2) svěřeno do střídavé výchovy obou rodičů*
- 3) svěřeno do společné výchovy, resp. zůstane ve společné výchově obou rodičů. “*²²

3.1. Výhradní péče rodičů

Výhradní péče jednoho z rodičů je v naší společnosti nejrozšířenější forma svěřování výchovy děti po rozvodu. Ve většině případů se rodiče dohodnou mezi sebou a soudu předkládají dohodu v průběhu konání opatrovnického soudu. Výhradní péči tedy rozumíme to, že dítě je svěřeno do péče jednomu rodiči a druhému je stanoveno výživné na dítě.

---

²¹ MATĚJČEK Z., DYTRYCH Z., *Krizové situace v rodině očima dítěte*, Praha : Grada 2002, s.54

²² PRŮCHOVÁ B., *Slušný rozvod*, Brno : Era 2002, s.17

„ Tento model rozhodně neznamená, jak se mnozí rodiče mylně domnívají, že by jeden z rodičů, kterému není dítě svěřeno do výchovy, ztrácel rodičovská práva a povinnosti. Mnohdy však díky tomu, že si každý z rodičů založí novou rodinu, dochází k uvolňování, někdy také až k úplné ztrátě vztahu mezi dítětem a tím z rodičů, který dítě po rozvodu ve své výchově nemá.“ ²³

V České Republice je stále ve většině případů svěřováno dítě do výchovy matce. Je to model, který platí po staletí. Společnost je přesvědčena, že dítě bude lépe prospívat v péči matky, pokud žije spořádaným životem. Do péče otce bývají děti svěřovány jen v případech, kdy matka nemůže, není přítomna, nebo se nechce o dítě starat. Otcové však pravděpodobně díky přetrvávajícím tradicím nemají mnohdy ani o svěření dětí do své péče velký zájem.

Ve výhradní péči se druhý rodič s dítětem většinou v pravidelných intervalech stýká. Záleží na nich, jakou mezi sebou uzavřou domluvu o frekvencích setkávání s dítětem. Pokud není vzhledem k vzájemnému negativnímu vztahu mezi rodiči možná dohoda, tuto frekvenci určí soud. Zákonem není přesně určený rozsah styku dítěte s rodičem. Každý případ se posuzuje individuálně, především s ohledem na dítě. Důležité faktory, které mohou rozsah návštěv ovlivnit, jsou věk dítěte, místo bydliště a psychický stav dítěte.

Výhradní péče má jak své výhody, tak i nevýhody.

„Základní nevýhodou je, že dítě nevidí, nepoznává, nevnímá, neregistruje – nemá tu možnost – základní vztah mezi mužem a ženou, kteří se rozhodli žít společně a kteří jsou jeho rodiči – mělo s ním ale v určitém věku zkušenost. Ta může být různá. Rodič může dál předávat

---

²³ PRŮCHOVÁ B., *Slušný rozvod*, Brno : Era 2002, s.17

dítěti životní zkušenosti. Může mu ukazovat své vlastnosti, jak se mu s kterou žije, jak ji překonává, co se mu daří nebo nedaří s ní dělat. Může dát dítěti i tímto způsobem návod nebo doporučení, jak se má i ono samo s danou vlastností vypořádat, jaké stanovisko k ní zaujmout.“²⁴

Výhradní péče může mít pro dítě i jisté výhody.

„ - Žije pod větší jednotnou výchovou jednoho z rodičů (druhý rodič nemá možnost tak zasahovat do výchovných pravidel ve vztahu k němu, protože se s ním tak často nevidí a nekomunikuje).

- Žije v jednom stabilizovaném prostředí – domově, do druhého dochází pouze na víkend (některé dítě mi řekne: „ To, je, jako kdybych odjel na víkend k babičce.“).

- Vnímá plně jednu rodičovskou roli (to může mít své plusy i minusy, protože tato role je často předimenzovaná, co se týká mateřských povinností, není se s kým rozdělit).“²⁵

3.2. Společná a střídavá výchova rodičů

Ačkoliv tyto pojmy slyšíme zcela běžně, málokdo opravdu zná jejich přesný význam. Především není pro mnohé zcela jasné v čem se jeden typ od druhého odlišuje. Zákonná definice těchto pojmů neexistuje.

„ Pojem střídavá a společná péče byl do české právní úpravy včleněn teprve zákonem č. 91/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o rodině. Až do roku 1998 měl rodičovskou

---

²⁴ ŠPAŇHELOVÁ I., *Dítě a rozvod rodičů*, Praha : Grada 2010, s.132

²⁵ ŠPAŇHELOVÁ I., *Dítě a rozvod rodičů*, Praha : Grada 2010, s.132

zodpovědnost pouze ten rodič, jemuž bylo dítě svěřeno do péče. Zákon o rodině, č. 94/1963 Sb. v platném znění, ve svém § 26 odst.2, uvádí pouze, že : Jsou –li oba rodiče způsobilí dítě vychovávat a mají o výchovu zájem, může soud svěřit dítě do společné, popřípadě střídavé péče rodičů, je –li to v zájmu dítěte a budou –li tak lépe zajištěny jeho potřeby ....“²⁶

Společná výchova

Tímto typem výchovy je myšlena situace, kdy není přesně soudem stanoveno svěřením dítěte do výchovy pouze jednomu z rodičů. Poměry dítěte po rozvodu nejsou přesněji upraveny.

Výkon práv a povinností obou rodičů, zůstává přibližně stejný. Soud na návrh rodičů schválí dohodu. Někdy je problém stanovení výživného při společné péči, většinou soud vyživovací povinnost vůbec nestanoví.

V praxi to znamená, ač sice proběhne rozvodové řízení, je vynesena rozsudek o rozvodu, ale oba rodiče se i nadále společně starají o výchovu svých nezletilých dětí. Tento model rodinného soužití se zdá jako nejvíce optimální pro děti, především protože většinou rodiče žijí i nadále ve společné domácnosti. Tím se tedy pro děti nic v jejich životě nemění.

„Společná péče

Pokud rodiče i po rozvodu bydlí společně, mohou se dohodnout na tomto typu výchovy. Soud nemění právní postavení rodičů a neupravuje poměry dítěte. Péče a výchova potomka probíhá zhruba stejně jako před rozvodem.

---

²⁶ <http://www.asociaseneuplychrodin.cz/spolecna-a-stridava-pece>

Společná péče klade vysoké nároky zejména na rodiče. Musí být schopni spolu komunikovat, dohodnout se na tom, jak bude péče o jejich dceru či syna fungovat a jakým způsobem bude financována a samozřejmě mnoho dalších záležitostí.“²⁷

Pak zde vyvstává otázka významu rozvodového řízení. Pokud jsou rodiče schopni i nadále žít ve společném domově a dohodnout se bezproblémově na společném postupu výchovy dětí, jistě je to pro děti varianta nejpříznivější.

„ Společná péče o děti po rozvodu: kdy funguje a kdy ne

Přestože se máme ještě mnohé co učit o předpovědi fungování společné péče, znalci se shodují, že úspěch společné péče závisí na řadě faktorů.

Společná péče nejlépe funguje, když:

- *oba z rodičů jsou přesvědčeni, že ten druhý je pro dítě důležitý,*
- *oba z rodičů jsou přesvědčeni, že ten druhý je také dobrý rodič,*
- *rodiče žijí blízko sebe,*
- *děti samy takovou společnou péči chtějí,*
- *rodiče mají ke společné péči příznivý postoj,*
- *jeden rodič řádně dodržuje své finanční závazky vůči druhému,*
- *rodiče vzájemně spolupracují,*
- *rodiče jsou flexibilní,*
- *rodiče mají slušnou úroveň komunikace*
- *rodiče nezatahují děti do svých konfliktů.*

Společná péče většinou selhává, když:

- *jeden rodič se o děti nemůže přiměřeně starat,*

---

²⁷ <http://www.jarodic.cz>

- jeden rodič je zjevně proti takovému uspořádání,
- místa, kde rodiče žijí po rozvodu, jsou od sebe dosti vzdálená,
- rodiče vůči sobě pocítují silné nepřátelství i přes pokusy o zprostředkování,
- rodiče používají děti proti sobě jako pěšáky ve válce. “²⁸

„Střídavá výchova

Střídavá výchova znamená střídavý pobyt dítěte u každého z rodičů po určité časové období. Toto období opět záleží na dohodě rodičů a odvíjí se od věku a potřeb dětí a roli zde hraje rovněž vzdálenost bydlišť obou rodičů. “²⁹

Pojem střídavé výchovy v naší společnosti pojmem poměrně novým. Z dřívějších let téměř neznámý. Až po roce 1998, kdy došlo k úpravě Zákona o rodině, se tento druh výchovy legalizoval a začal soudy využívat. Do této doby, pokud v některých rozvedených rodinách využívaly střídavou výchovu pro děti, bylo to pouze po vzájemné dohodě rodičů. Sice v roce 2011 proběhly v Poslanecké sněmovně snahy o změnu zákona, kdy by se střídavá péče měla využívat častěji a děti by více měly končit ve střídavé péči obou rodičů.

„ Co říká zákon.

*Jsou-li oba rodiče způsobilí dítě vychovávat a mají –li o výchovu zájem, **může soud svěřit dítě do společné, popřípadě střídavé výchovy obou rodičů**, je li to v zájmu dítěte a budou-li tak lépe zajištěny jeho potřeby.*

---

²⁸ WARSHAK R.A., *Revoluce v porozvodové péči o děti*, Praha: Portál 1996, s. 172

²⁹ <http://www.asociaseneuplychrodin.cz/spolecna -a-stridava-pece>

Střídavá výchova znamená, že dítě žije po určitou dobu s jedním a pak s druhým rodičem. Zákon neuvádí, po jaké době by se rodiče měli střídat. V praxi soudů se uplatňuje model střídání po měsíci, soudy však schvalují i dohody o střídavé výchově po týdnu.

Společná péče je podobná střídavé, liší se v tom, že nejsou pevně stanoveny intervaly střídání. Rodiče tedy musí být schopni se domluvit podle potřeby, kdy který z nich bude o dítě pečovat.“³⁰

Model střídavé péče se jeví velmi pozitivně. Je nutné si však uvědomit, že aby vše fungovalo v zájmu dítěte, musí být splněny jisté podmínky, které jsou i nejsou v zákoně o rodině stanoveny, ale většinou vyplývají z praxe a jsou pro střídavou výchovu důležité.

Předpoklady střídavé péče

Prvním předpokladem střídavé výchovy, který je přímo stanoven v zákoně §26 odst.2 zákona o rodině je , že oba rodiče musí být **výchovně způsobilí**. Tato podmínka není myšlena jen u střídavé péče, ale musí být splněna u všech druhů porozvodové výchovy.

Dále je v zákoně stanoveno, že rodiče **musí mít o střídavou výchovu zájem** a to oba dva. Není dobré pokud má zájem pouze jeden rodič a druhý ne. Střídavá péče by neměla být vyústěním společné nenávisti rodičů, kdy jeden nechce ustoupit druhému. Měla by být vzájemnou dohodou o pokračování kvalitní výchovy dětí, byť i v rozvedeném prostředí. A posledními podmínkami stanovenými v zákoně při svěřování dětí do společné péče , **je to v zájmu dítěte a jsou lépe zajištěny jeho potřeby**. I tyto podmínky platí pro všechny druhy porozvodové péče.

---

³⁰ <http://www.zpravy.idnes.cz/zakon-stridavou-peci-uprednostni-rodice-pred-detmi>

Z odborné praxe soudů vyplývají i další podmínky jenž nejsou zahrnuty v Zákoně o rodině , ale jsou důležité pro zdravý vývoj dítěte ve střídavé péči.

Za první velmi důležitou podmínku považují **vzájemnou dohodu rodičů**. Oba dva vychovatelé se musí společně domluvit na tom, jak a kdo a v jaké míře se bude podílet na materiálním zajištění dítěte. Také je důležité ujednání kde bude mít nezletilý trvalý pobyt.

Další nezbytnou podmínkou je **bydliště rodičů**. Pro zdárnou realizaci střídavé péče je vhodné, aby rodiče měli místa svého pobytu ve vhodné vzdálenosti. Je nutno si uvědomit, jak stresující je stěhování pro dospělého a jak více násobně to může stresovat dítě.

Rodiče by měli brát ohled na rozumovou vyspělost dítěte a jeho názor na to, u kterého rodiče by chtělo dítě žít. Samozřejmě je vždy nutné přihlížet k věku dítěte. Domnívám se, že **souhlas dítěte** by měl být součástí uskutečnění střídavé péče.

Významné pro dítě je i to, jaká bude zvolena **frekvence střídání**. Když byl zákon koncipován předpokládalo se, že nejvýhodnější je interval jednoho měsíce. Toto období je přiměřené zejména z hlediska stanovení výživného a pobírání státem poskytovaných dávek. V praxi se však nejčastěji setkáváme se střídáním pobytu dětí po týdnu. Vždy by mělo jít především o dohodu mezi rodiči.

Pokud se rodiče rozhodnou o využití střídavé péče u svých nezletilých dětí, vždy by měli mít na paměti hlavně, aby bylo vše co nejvhodnější pro děti. Měl by být brán ohled na celkovou osobnost dítěte a jeho sociální přizpůsobivost.

3.3. Výhody a nevýhody střídavé péče

„Střídavou péčí – porozvodové uspořádání, při kterém dítě bydlí střídavě u matky a u otce – umožňují naše zákony už teď. Pokud by však byl přijat návrh novely zákona o rodině, kterou předložil parlamentu poslanec Pavel Staněk, stala by se možností první volby. Zastánci střídavé péče to vítají s tím, že by tak dítěti zůstali zachováni oba rodiče a mohli by se podílet na jeho výchově. Odpůrci poukazují na psychické důsledky střídání „domovů“ a možné komunikační i organizační problémy.“³¹

Výhody střídavé péče

1. Děti nepřichází ani o jednoho z rodičů.
2. Podílí se na výchově oba dva rodiče a oba působí jako vzor.
3. Zmenšení starostí při výchově dítěte.
4. Menší finanční náročnost rodičů – vše je děleno stejným dílem.
5. Zodpovědnost za optimální péči o dítě zůstává na obou rodičích stejná.
6. Zamezení vzniku Syndromu zavrženého rodiče.
7. Více času na hledání nového partnera a možnost provozování svých koníčků a zálib.

„Některým dětem toto uspořádání velmi vyhovuje. Necítí se rozpolcené, že si musí vybrat mezi jedním nebo druhým rodičem. Osmiletý chlapec se svěřil matce: „Teď už nejsem smutný, když tátu nechávám v neděli večer samotného, protože vím, že z toho není nešťastný, že nás musel vrátit, když si nás užil celý týden.“ Nebo: „Táta už ví, jak se jmenuje naše třídní učitelka a spolužáci. Můžeme si více vyprávět.“³²

---

³¹ JEDELSKÁ E., *Psychologie dnes*, 17.ročník, 2.číslo Březen 2011, Portál , s. 40

³² BERGER M., GRAVILLON I., *Když se rodiče rozvádějí*, Praha: Portál 2011, s. 102

Nevýhody střídavé péče

1. Děti potřebují oba rodiče, ale jeden domov.
2. Neustálé stěhování dětí.
3. Problémy při organizačních věcech, především u dětí ve školním věku.
4. Přes dítě mohou být vyřizovány „staré křivdy“.
5. Střídání kamarádů, podle místa pobytu
6. U dětí předškolního věku se střídavá péče nedoporučuje.
7. Problémy s jinými zvyklostmi a řády v každém prostředí.
8. Nutnost komunikace s bývalým partnerem.
9. Volno dětí bez povinností, kdy jeden rodič po dítěti vyžaduje plnění jeho povinností a druhý ne.

„Jiné děti nejsou tak nadšené a pociťují syndrom „nomádkého dítěte“. Říkají: „ Je to, jako bych nepatřil sám sobě, jako kdyby mě přenášeli z místa na místo.“ Nebo: „ Asi je to nejlepší, co se mi v nejhorším mohlo stát.“ Jak vidíme , obraz je zřídka kdy jenom bílý, nebo jenom černý.“³³

Nejde tedy s jednoznačností říci, co v případě střídavé výchovy převládá, zda klady či zápory. Vždy je důležitá především vzájemná vstřícnost rodičů a pochopení potřeb dětí. Z obecného hlediska je nezbytné, aby rodiče spolu udrželi kladný a vstřícný vztah a dítěti co nejvíce pomohli překonat veškeré nepříjemné pocity, jež rozpad rodiny způsobuje.

---

³³ BERGER M., GRAVILLON I., *Když se rodiče rozvádějí*, Praha : Portál 2011, s. 103

3.4. Syndrom zavrženého rodiče

„ Rozvod nemusí děti nutně negativně zasáhnout. Ovšem dostanou-li se do křížové palby vzájemného nepřátelství obou rodičů, obvykle se to stane. Ublíží jim už jen to, že musejí přihlížet, jak proti sobě rodiče bojují. Ještě horší je situace, kdy si rodiče své děti přiberou do bitvy jako spojence. A nejhůře se jim vede tehdy, když jeden z rodičů zahájí systematickou kampaň, aby dítě proti druhému popudil.“³⁴

Syndrom zavrženého rodiče je v posledních letech velmi diskutovaným pojmem. Popuzení a programování dítěte proti druhému rodiči velmi neblaze může ovlivnit psychický vývoj dítěte a hluboce narušit vztah k druhému, dříve milovanému rodiči. Rodiče si neuvědomují, nakolik dochází k poškozování dětské duše, kdy náprava bývá velmi zdlouhavá a obtížná.

„ Motivy rodičů k poškozování duše dítěte vycházejí většinou z horších stránek lidské povahy. V pozadí může stát :

- *motiv pomsty (za skutečné nebo fiktivní příkoří),*
- *nezřízená touha po uplatnění vlastní moci,*
- *odhodlání zajistit svěření do výhradní výchovy soudem a pojistit se současně proti pozdější změně,*
- *snaha zajistit, že dítě ze dvou různých verzí manželského konfliktu bude papouškovat verzi programujícího rodiče,*
- *snaha zamezit úniku informací prostřednictvím dítěte k druhému rodiči, tedy k nepřátelské straně,*

---

³⁴ WARSHAK A.R., *Rozvodové jedy*, Praha : Triton 2003, s. 16

- *zajistit si v osobě dítěte pokračování vlastního života , neřaděné vlivy druhého rodiče, o kterém nemám valné mínění. “³⁵*

„Syndrom zavrženého rodiče (SZR) je jednou z forem psychického týrání dítěte. Vzniká popuzením dítěte jedním rodičem proti druhému, což vede k postupnému odcizení až zavržení druhého rodiče. Nejčastěji vzniká po rozvodu nebo rozchodu rodičů, pokud dítě zůstane ve výlučné péči pouze jednoho rodiče. “³⁶

„ U dítěte s rozvinutým SZR dochází samozřejmě i k průvodním důsledkům tohoto jevu a to:

1, Dítě ztrácí téměř vše, co s druhým rodičem souvisí

Ztráty se týkají hmotných statků, výchovného a vzdělávacího působení, praktické pomoci v různých životních fázích a situacích apod. Zavržený rodič by takovou pomoc svému dítěti rád poskytl. Je k tomu motivován nejen různými společenskými tlaky, ale zejména obecně známými genetickými mechanismy. Jeden z jejich projevů v našem vědomí je i silný emocionální zájem na úspěchu svého potomka, „své krve“. Tento zájem působí obdobně u matek i otců a samozřejmě i u jejich pokrevních příbuzných, byť již v menší míře. “³⁷

Tato skutečnost mnohé rodiče jistě velmi mrzí a rmoutí. Vždyť ztrácet pocit blízkostí s dítětem, je velmi stresující a velmi to ovlivňuje další kvalitní a harmonický život zavrženého rodiče.

---

³⁵ WARSHAK A. R., *Rozvodové jedy*, Praha : Triton 2003, s 12

³⁶ <http://www.cs.wikipedia.org/wiki/Syndrom-zavrzeneho-rodice>

³⁷ <http://www.iustin.cz>

2, U dítěte se zabrzdí a zdeformuje emocionální vývoj

a) Dítě je totiž programováno k potlačení původních pozitivních emocí k zavrhanému rodiči. Navíc, potlačení či vytěsnění emocí pravidelně vede ke vzniku celé škály trýznivých psychopatologických symptomů, které odčerpávají značný díl psychické energie.

b) Dítě je programováno dávat volný průběh emocím nenávisti, podloženým jen slabými, neopodstatněnými či absurdními argumenty, za úplné absence pocitů viny. Takové programování rovněž zamezí možné korekce, sebereflexi apod. (Takto vzniká živná půda pro fanatismus).

c) Dítěti se podstatným způsobem naruší jeho sebedůvěra, vstíjí se mu totiž do citového života přesvědčení, že jeho druhý rodič je špatný, závadný. Později se dítě v hodinách biologie ve škole dozví o dědičnosti, chromozómech, genech a tedy také o tom, že přesná polovina jeho genetické výbavy, „jeho krve“ je závadného, veskrze ničemného člověka. Sebedůvěra a sebehodnocení dítěte tak utrpí citelnou a trvalou ránu.

3, U dítěte se zabrzdí a zdeformuje psychosociální vývoj

a) Dítěti je totiž odebrán vhodný, tolik potřebný model k převzetí sexuální identity a role. Programuje-li matka (zdaleka nejčastější případ), pak chlapci jsou – mnohdy nevratně- poškozování v identifikaci s přirozeným mužským vzorem, tedy otcem, a dívkám je ztěžována volba erotického partnera v budoucnosti, který je rovněž vybírán podle otcovské předlohy. Programuje-li otec, pak popsany obraz pouze zrcadlově mění.

b) Dítěti je narušen vztah k autoritám, snižená schopnost sociální diferenciacce. Je špatné, když dítě začne bez vážné příčiny nenávidět nějakou osobu v relativně neutrálním postavení, např. učitelku hudby, a když to tak rodiče ponechají. Je mnohem horší, když se tak děje vůči osobě, která dítě miluje a která je současně jednou ze dvou nejdůležitějších osob, které dítě na světě má. V tom spatřujeme tragický prvek SZR, naznačující, že programující rodič „jde přes mrtvoly“. Zavržený rodič má vůči dítěti i postavení legitimní autority a později tak dochází u

dítěte k narušen vztahů k autoritám vůbec, neboť tento základní modelový vztah je hluboce zpochybněn. Navíc, SZR operuje tak, že nepřátelství a nenávisť se rozšíří na všechny příbuzné zavrženého rodiče. Vliv tohoto „tréninku“ působí ještě dál, dítě získá pohotovost obdobným způsobem se chovat i ke všem dalším „nepohodlným osobám“.

c) Dítěti je znemožněno, aby zažilo tolik potřebný model slušné, civilizované domluvy i za ztížených podmínek mezi dvěma různými stranami. Dítě, které takový model má, je mnohem lépe vybaveno pro svůj budoucí život.

d) Dítě ztratí významnou část dat k vytvoření své identity, řečeno jinými slovy, ze strany zavrženého rodiče ztratí polovinu informací odkud pochází, jaké má předky, co dělali, čím vynikli apod. Tyto genealogické informace jsou dítěti upřeny, v nejlepším případě (začne-li se s programováním, až když je dítě starší), zůstávají v jakémsi zakázaném území, v němž se pátrání nedovoluje.

e) Dítě, které původně milovalo oba rodiče, projde zkušeností „brainwashingu“, která je hluboce ovlivní. Vytváří se tak u něj „falešné já“, nepravé a zdeformované jádro vlastní osobnosti, což jej celoživotně poznamenává.“³⁸

Syndrom zavrženého rodiče dosud není moc známým pojmem. Bohužel se dané problematice v našich podmínkách nevěnuje moc pozornosti. Lze konstatovat, že se zvyšujícím se počtem rozvodů bude stále stoupat počet rodičů, u kterých se syndrom zavrženého rodiče může projevit. Proto si myslím, že je velmi důležité, aby se o syndromu zavrženého rodiče častěji hovořilo. Rodiče i odborná veřejnost by měla být více informována o možných problémech, jež se při syndromu zavrženého rodiče objevují. Domnívám se, že i pedagogové, kteří se dětem věnují velkou část dne, by měli být se syndromem zavrženého

---

³⁸ <http://www.iustin.cz/>

rodiče seznámeni v rámci odborných školení. Neboť jsou to právě oni na koho se v mnoha případech rodiče obracejí s prosbou o radu a pomoc.

4. Praktická část

4.1. Cíl práce a stanovení hypotéz

Za cíl své bakalářské práce jsem si stanovila výzkum o zjištění znalosti pojmů a terminologie, týkajících se porozvodové výchovy dětí. Otázky jsem pokládala veřejnosti, ale také mne zajímal názor odborníků, kteří se profesně věnují práci s dětmi. Zabývám se tématem porozvodové péče o děti, blíže střídavou péčí. Ve svém výzkumu jsem chtěla zjistit, co si lidé myslí o možnosti využití střídave péče.

Dále jsem si chtěla ověřit, do jaké míry je znám termín „syndrom zavrženého rodiče“ a zda lidé vědí, co tento pojem znamená.

Na začátku svého výzkumu jsem položila několik otázek týkajících se střídave péče a dále pak otázky zjišťující názor veřejnosti ohledně zainteresovanosti dětí do porozvodové péče. K ověření těchto otázek jsem se rozhodla použít metodu dotazníku a zároveň jsem si stanovila tyto hypotézy níže uvedené :

H1 – Domnívám se, že většina respondentů se s pojmem střídave péče dosud nesetkala.

H2 – Domnívám se, většina respondentů by při řešení porozvodové výchovy svých dětí, na střídavou péči nepřistoupila.

H3 – Domnívám se, že lidé, kteří se profesně zabývají problematikou dětí, považují řešení střídave péče za nevhodné.

4.2. Metodika výzkumu a popis souboru respondentů

Pro získávání potřebných údajů k tématu bakalářské práce jsem volila metodu anonymního dotazníkového šetření.

Dotazník je rozšířený prostředek sloužící k zjišťování názorů lidí. Bývá řazen k jedné z forem výzkumného mínění. Výhodou výzkumu dotazníkem je možnost rychlého a ekonomicky nenáročného shromažďování potřebných informací od velkého počtu respondentů. Je to tedy kvantitativní metoda zpracování dat. Nevýhodou je skutečnost jeho subjektivnosti. Ta je dána tím, že dotazovaný může zpětným působením ovlivňovat či zkreslovat své odpovědi v důsledku momentálního psychického stavu, nebo nesprávného pochopení předložených otázek či zkreslení odpovědi vlivem jiných činitelů.

Otázky uvedené v dotazníku jsem sestavovala samostatně pod odborným vedením vedoucího bakalářské práce. Pro zjištění co nejobektivnějších údajů byl dotazník anonymní.

Dotazník obsahoval celkem 18 otázek, rozdělených do dvou částí. 13 otázek v první části bylo pokládáno široké veřejnosti. Dalších 5 otázek bylo položeno odborné veřejnosti. První 4 položky dotazníků tvořily vstupní údaje respondentů. Následující otázky jsou zaměřené k samostatnému tématu bakalářské práce. Tato část tvoří otázky uzavřeného typu, 3 otázky umožňovaly odpovědi otevřeného typu. Tuto možnost využilo 55 účastníků průzkumu. Dotazovaní měli vždy označit jednu z možných variant odpovědí.

Celkem jsem distribuovala 162 dotazníků. Respondenty jsem si vybírala náhodně v prostředí, kde žijí. Všechny dotazníky byly řádně vyplněny, tudíž všech 162 dotazníků mohlo být použito ke zpracování. Zjištěné údaje byly zpracovány programem Microsoft Excel a jsou prezentovány v tabulkách a grafech.

4.3. Výsledky výzkumu a jeho zpracování

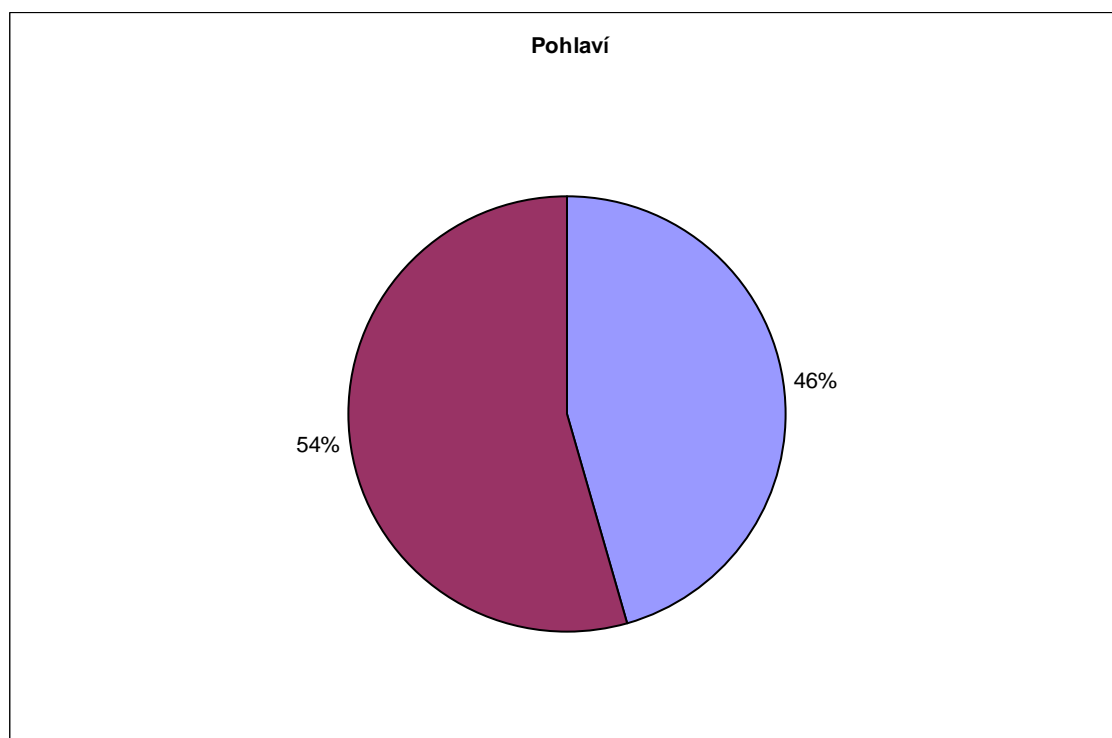
Otázka č.1

Pohlaví

Tabulka č.1

Pohlaví		
Žena	74	54%
Muž	88	46%
Celkem	162	100%

Graf č.1

Soubor tvořilo celkem 162 (100 %) respondentů. Více byly zastoupeny **ženy** – 88 (54%). **Mužů** bylo 74 (46%).

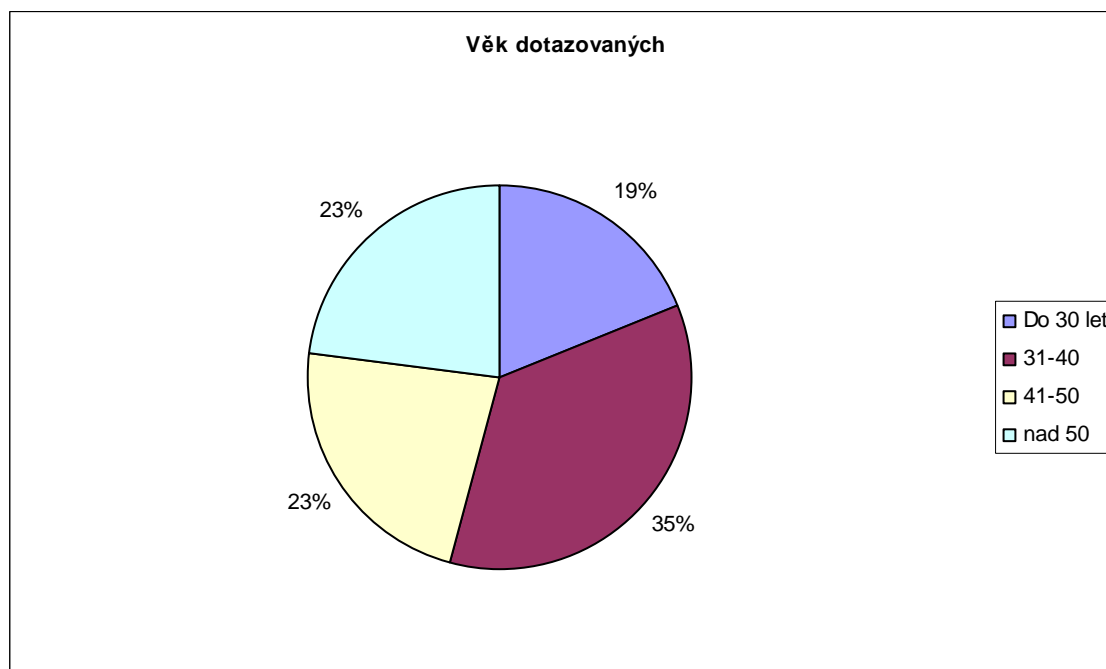
Otázka č.2

Věk

Tabulka č.2

Věk dotazovaných		
do 30 let	31	19%
31 – 40 let	58	35%
41 – 50 let	37	23%
nad 50 let	38	23%
Celkem	162	100%

Graf č.2

Respondenti se zařadili do jedné ze čtyřech nabízených věkových skupin.

Z celkového počtu 162 respondentů (100%), byla nejvíce zastoupena věková skupiny 31-40 let, což tvořilo 35% z celkového počtu dotazovaných. Dále pak 37 (23%) respondentů z dotazovaných se zařadilo do věkové skupiny 41- 50 let a téměř stejné zastoupení 38 (23%) z dotazovaných se zařadilo do věkové skupiny nad 50 let. Nejmenší soubor respondentů 31 (19%) měla věková kategorie do 30 let.

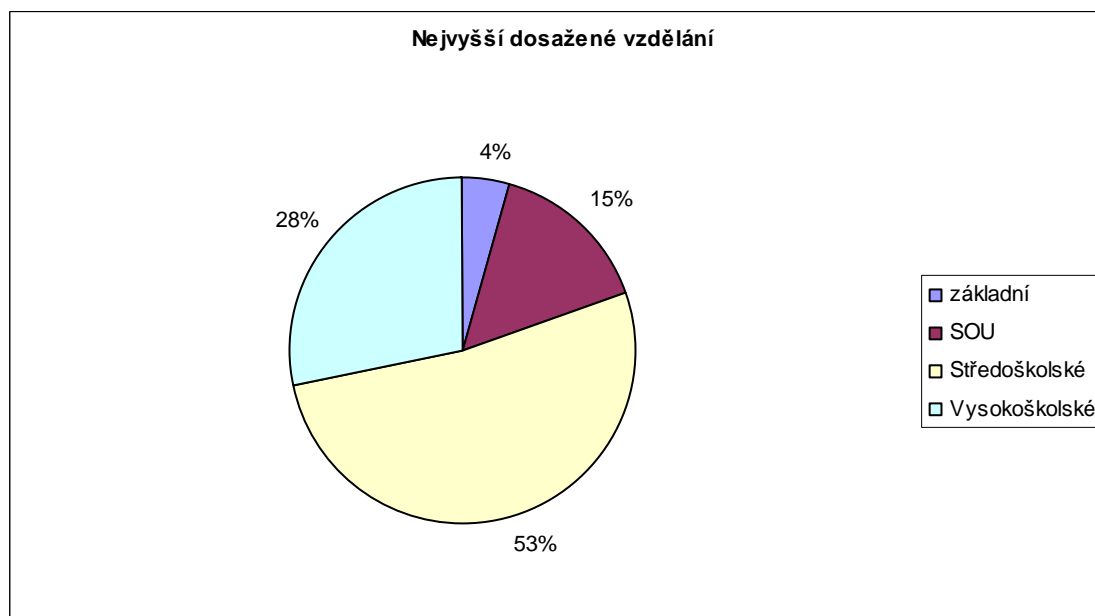
Otázka č.3

Nejvyšší dosažené vzdělání

Tabulka č.3

Nejvyšší dosažené vzdělání		
základní	7	4%
SOU	25	15%
středoškolské	84	53%
vysokoškolské	46	28%
celkem	162	100%

Graf č.3

V souboru dotazovaných bylo nejvyšší dosažené vzdělání nejčastěji uváděno středoškolské a to u 84 (53%) respondentů. Středního odborného vzdělání dosáhlo v tomto průzkumu 25 (15%) dotazovaných. 46 (28%) uvedlo jako nejvyšší dosažené vzdělání vysokoškolské. Základní vzdělání dosáhlo jen 7 (4%) respondentů.

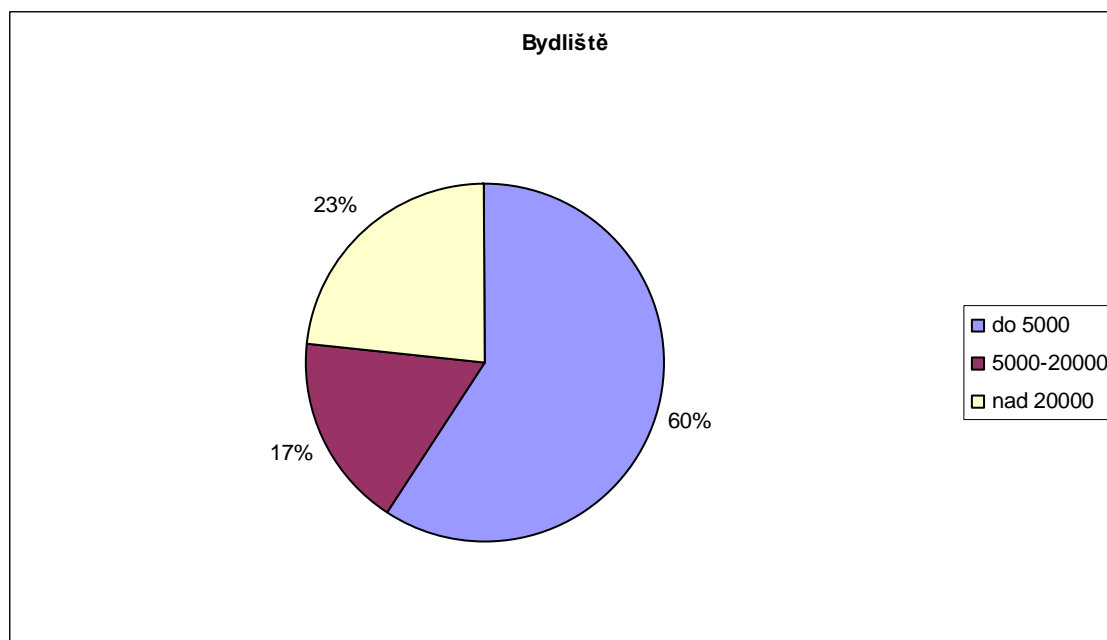
Otázka č.4

Bydliště

Tabulka č.4

Bydliště		
do 5000 obyvatel	96	60%
5000 – 20 000 obyvatel	28	17%
nad 20 000 obyvatel	38	23%
celkem	162	100%

Graf č.4

V další položce se respondenti řadili do jedné ze tří nabízených variant podle velikosti svého bydliště.

Nejvíce dotazovaných – 96 (60%) žije v městech do 5000 obyvatel, 38 (23%) respondentů bydlí ve městech s více jak 20 000 obyvateli. Nejmenší počet respondentů 28 (17%) uvedlo variantu velikosti 5 000 – 20 000 obyvatel.

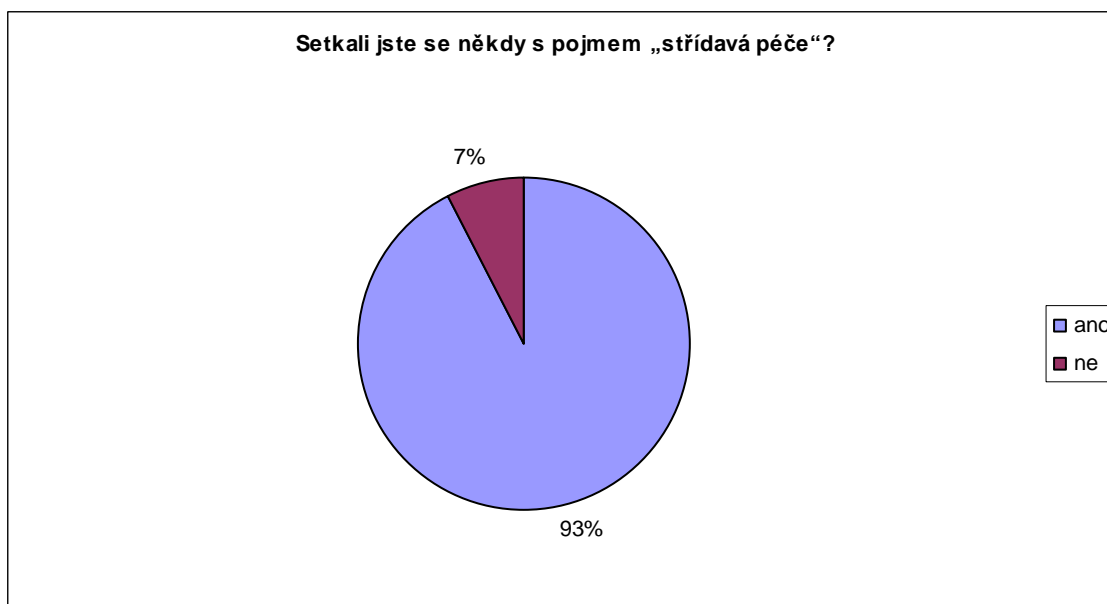
Otázka č.5

Setkali jste se někdy s pojmem „střídavá péče“?

Tabulka č.5

Setkali jste se někdy s pojmem „střídavá péče“?		
ano	150	93%
ne	12	7%
celkem	162	100%

Graf č.5

Tento graf ukazuje, že 150 (93%) respondentů se již s pojmem střídavá péče někdy setkali, pouze 12 (7%) z dotazovaných se s pojmem neseťkalo.

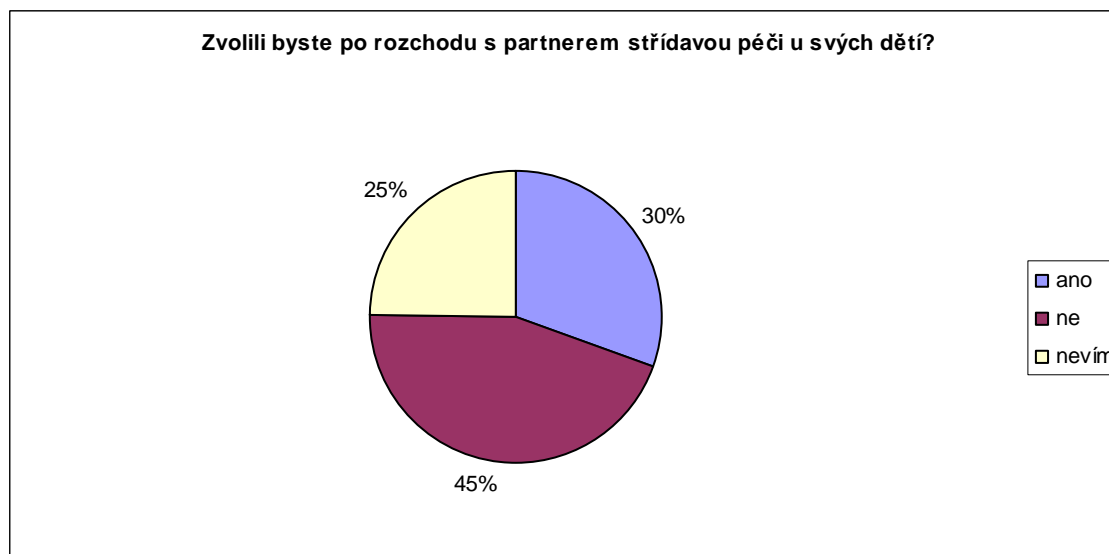
Otázka č.6

Pokud byste byli nuceni volit ve svém životě při rozchodu s partnerem, uvažovali byste o střídavé péči u svých dětí?

Tabulka č.6

Zvolili byste po rozchodu s partnerem střídavou péči u svých dětí?		
ano	49	30%
ne	72	45%
nevím	40	25%
celkem	162	100%

Graf č.6

V otázce číslo 6 jsem se dotazovala, zda by respondenti volili při rozchodu s partnerem střídavou péči. 72 (45%) by střídavou péči nevolilo. 49 (30%) respondentů by střídavou péči u svých dětí volilo a 40 (25%) neví, jak by se v případě svých dětí rozhodlo.

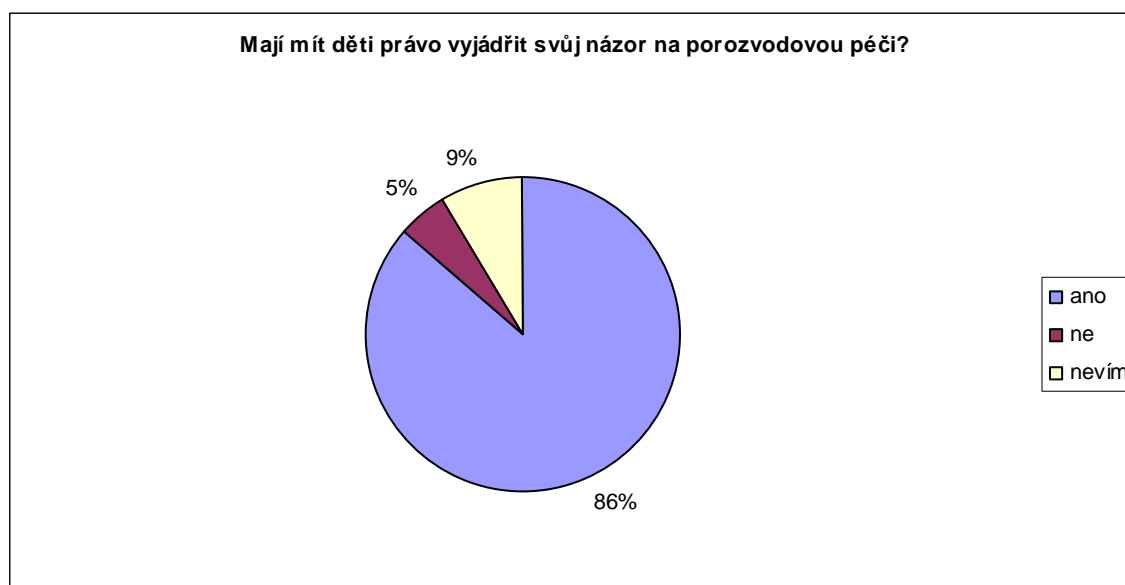
Otázka č.7

Mají mít děti právo vyjádřit svůj názor na porozvodovou péči?

Tabulka č.7

Mají mít děti právo vyjádřit svůj názor na porozvodovou péči?		
ano	140	86%
ne	8	5%
nevím	14	9%
celkem	162	100%

Graf č.7

Na otázku : Zda mají mít děti právo na vyjádření ohledně porozvodové péče, odpovědělo 140 (86%) respondentů ano. 8 (5%) dotazovaných zastává názor, že děti nemají mít právo mluvit do porozvodového uspořádání výchovy a 14 (9%) neví, zda by děti měly projevit svůj názor.

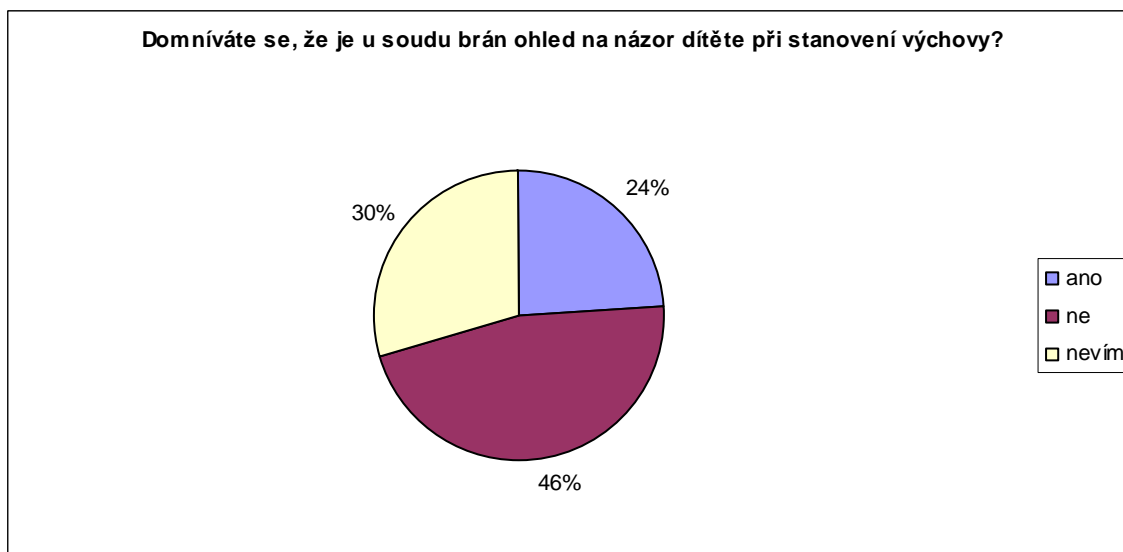
Otázka č.8

Domníváte se, že je u soudu brán ohled na názor dítěte při stanovení porozvodové výchovy?

Tabulka č.8

Domníváte se, že je u soudu brán ohled na názor dítěte při stanovení výchovy?		
ano	39	24%
ne	75	46%
nevím	48	30%
celkem	162	100%

Graf č.8

Ze 162 (100%) dotazových odpovědí 75 (46%) že, se domnívá, že není brán ohled na názor dítěte při porozvodové péči. 39 (24%) si myslí, že je brán ohled na názory dětí při stanovování porozvodové péče. A 48 (30%) respondentů na toto téma nemá žádný názor.

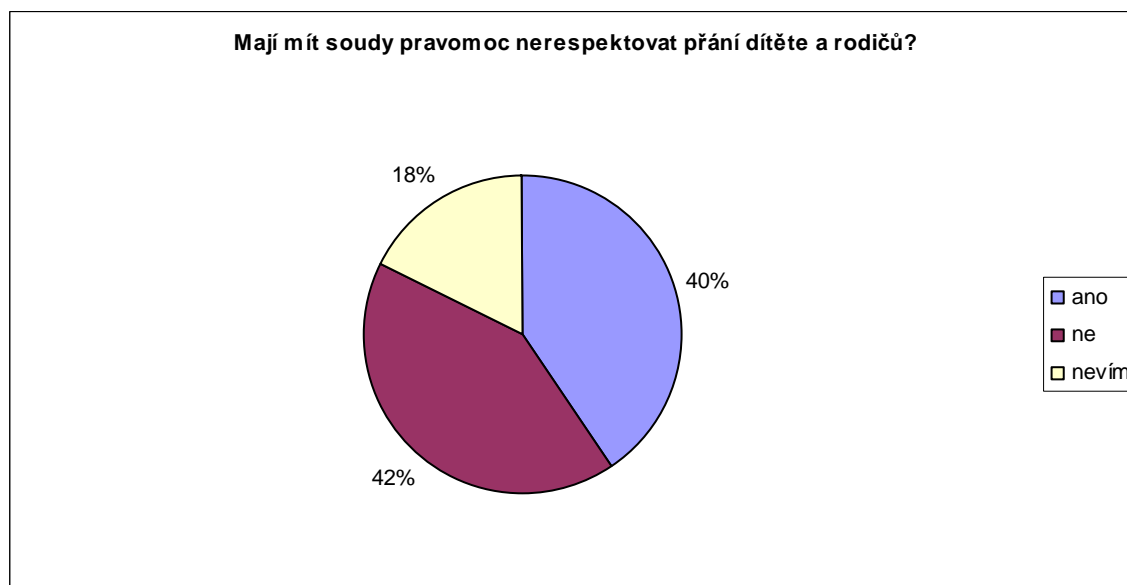
Otázka č.9

Soudy často nerespektují názor a přání dítěte i rodiče, mají mít soudy tuto pravomoc?

Tabulka č.9

Mají mít soudy pravomoc nerespektovat přání dítěte a rodičů?		
ano	66	40%
ne	68	42%
nevím	29	18%
celkem	162	100%

Graf č.9

Často se hovoří o tom, že soudy nerespektují názor a přání dítěte i rodiče ohledně porozvodového uspořádání. Dotazovala jsem se respondentů, zda by soudci měli mít pravomoc rozhodnout i bez ohledu co si přejí děti a jejich rodiče.

68 (42%) respondentů uvedlo v dotazníku, že by soudy tuhle pravomoc mít neměly. 66 (40%) se domnívá, že by soudy měly rozhodovat i bez ohledu na přání a názor zúčastněných. 29 (18%) respondentů u téhle otázky odpovědělo, že neví.

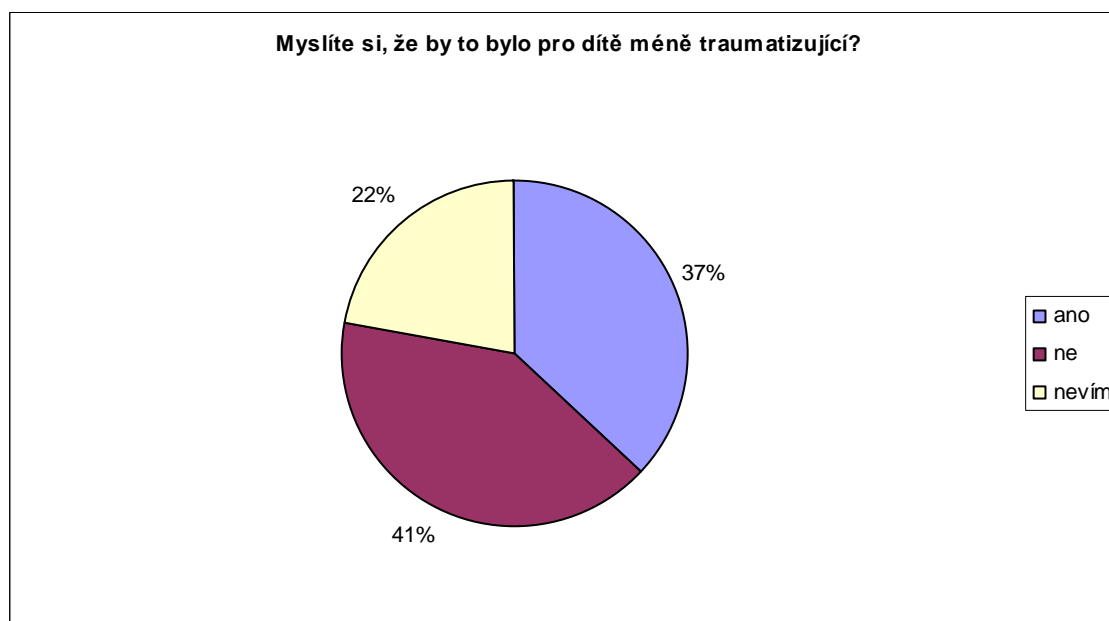
Otázka č.10

V Poslanecké sněmovně byl projednáván návrh ke střídací péči, ve znění : „, Ať se při střídací péči nestěhují děti, ale rodiče.“ Myslíte si, že by to bylo pro dítě méně traumatizující?

Tabulky č.10

Myslíte si, že by to bylo pro dítě méně traumatizující?		
ano	60	37%
ne	66	41%
nevím	36	22%
celkem	162	100%

Graf č.10

V Poslanecké sněmovně zazněl návrh, aby se při střídací péči u dětí, místo dětí stěhovali rodiče. Jako důvod údajně uvádějí, že by to bylo pro děti méně traumatizující. Zajímalo mne tedy, co si o tom to problému myslí veřejnost. 60 (37%) respondentů souhlasí se stěhováním rodičů. 66 (41%) dotazovaných uvedlo, že by se rodiče stěhovat neměli. A 36 (22%) na tuto problematiku nemá žádný názor a neví.

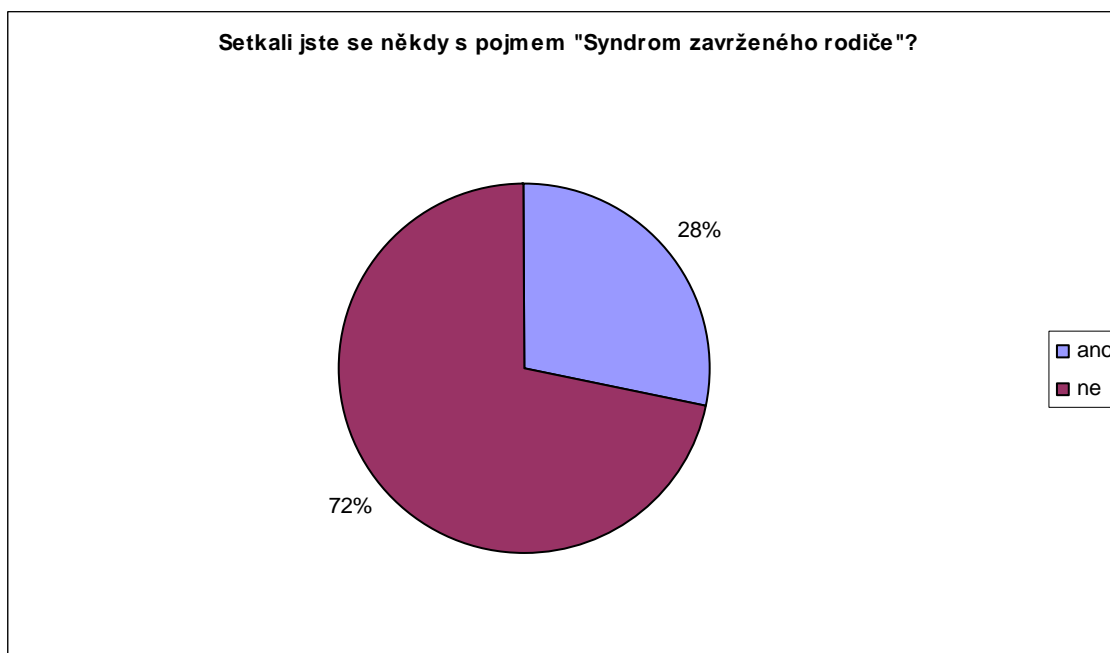
Otázka č.11

Setkali jste se někdy s pojmem „Syndrom zavrženého rodiče“?

Tabulka č.11

Setkali jste se někdy s pojmem „Syndrom zavrženého rodiče“?		
ano	46	28%
ne	116	72%
celkem	162	100%

Graf č.11

Znalost pojmu „Syndrom zavrženého rodiče“ jsem hodnotila v otázce číslo 11.

116 (72%) dotazovaných se s tímto pojmem nikdy nesetkalo. 46 (28%) respondentů se již ve svém životě s tímto pojmem setkala.

Otázka č.12

Co si pod tím to pojmem představujete, prosím vyjádřete písemně.

Možnost odpovědět a vyjádřit se nevolilo mnoho dotazovaných. Bohužel tato otázka v mém výzkumu nebyla možná znázornit graficky. Z celkového počtu dotazovaných možnost písemného vyjádření využilo jen 35% respondentů. Někteří tento pojem znají a uvedli správně význam pojmu „Syndrom zavrženého rodiče“. Někteří respondenti si pod tímto pojmem představují něco zcela nesprávného. Vybrala jsem tedy některé odpovědi .

„Asi ten, co je v nemilosti u dítěte i druhého rodiče a možná i prarodičů.“

„Očerňování partnera jeho protějškem.“

„Když se dítě upne na jednoho rodiče a ten druhý (i když má o dítě a jeho výchovu zájem) je od dítěte „odsunut“ (ignorován).“

„Je jednou z forem psychického týrání dítěte. Popuzování dítěte jedním z rodičů, proti druhému. Postupně vede k odcizení, až zavržení druhého rodiče dítětem.“

„Jeden z rodičů navádí dítě proti druhému.“

„Vyvolání nevraživosti u dítěte, proti druhému.“

„ Snaha „pošpinit“ bývalého partnera před dítětem do té míry, že dítě odmítá s rodičem styk.“

„Averze ať oprávněná nebo umělá vůči jednomu rodiči.“

„Dotyčný rodič nemá k dítěti přístup.“

„Chování rodiče, se kterým se nechce dítě stýkat. Od vzteku přes podbízivost až k citovému vydírání.“

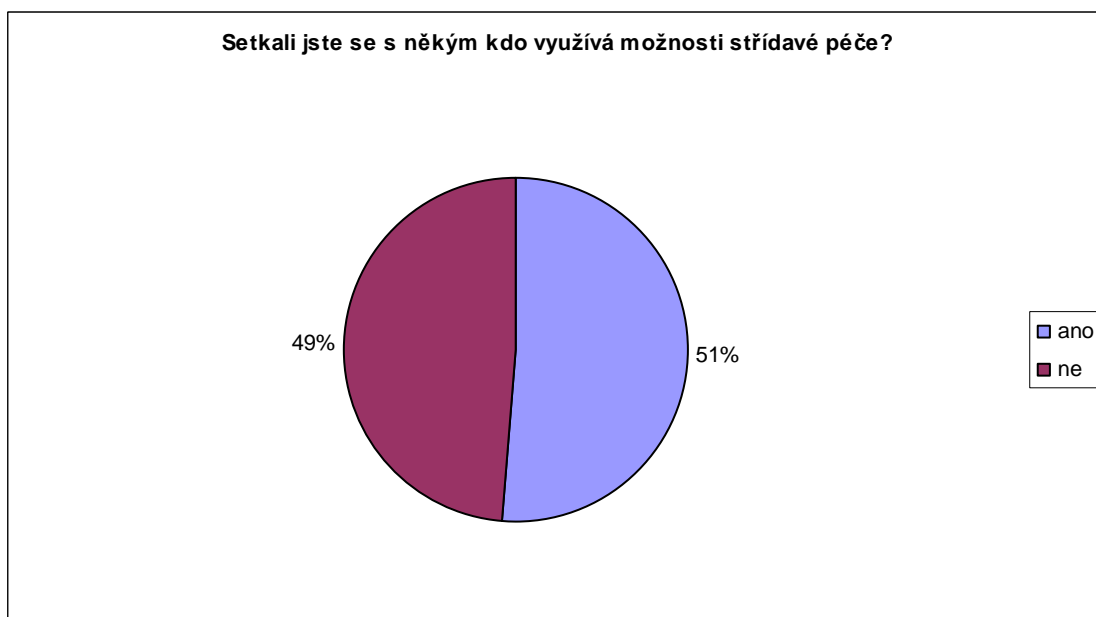
Otázka č.13

Setkali jste se s někým kdo využívá možnosti střídavé péče?

Tabulka č. 12

Setkali jste se s někým kdo využívá možnosti střídavé péče?		
ano	82	51%
ne	78	49%
celkem	162	100%

Graf č.12

S možností využívání střídavé péče se setkalo 82 (51%) dotazovaných, 78 (49%) neznají nikoho, kdy by u dětí využíval střídavou péči.

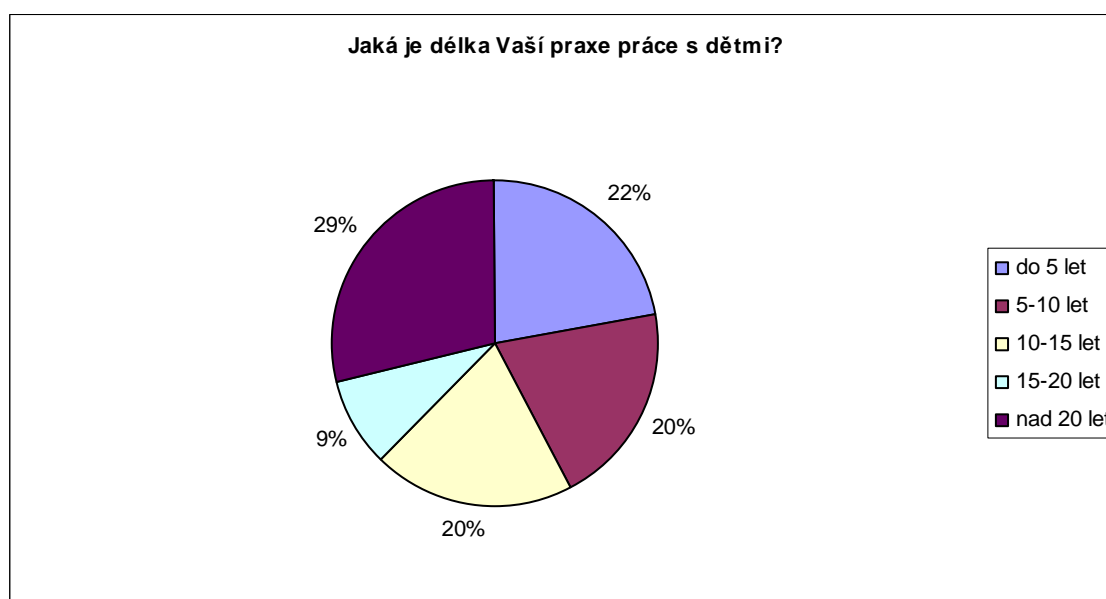
Otázka č. 14

Délka Vaší praxe

Tabulka č. 13

Jaká je délka Vaší praxe práce s dětmi?		
do 5 let	10	22%
5 – 10 let	9	20%
10 – 15 let	9	20%
15 – 20 let	4	9%
nad 20 let	13	29%
celkem	45	100%

Graf č. 13

Na tuto část dotazníku odpovídali pouze lidé, kteří pracují s dětmi (pedagogové, vychovatelé, sociální pracovníci, psychologové, pedagogové volného času.). Na otázku číslo 14 odpovědělo pouze 45 osob. V první otázce jsem zkoumala délku praxe. Praxi do 5let uvedlo 10 (22%) dotázaných, dále praxi 5-10let má 9 (20%), praxi v rozsahu 10-15let mělo 9 (20%) respondentů. Nejméně 4 (9%) lidé uvedli praxi 15 – 20let. Nejvíce dotázaných 13 (29%) má praxi nad 20let.

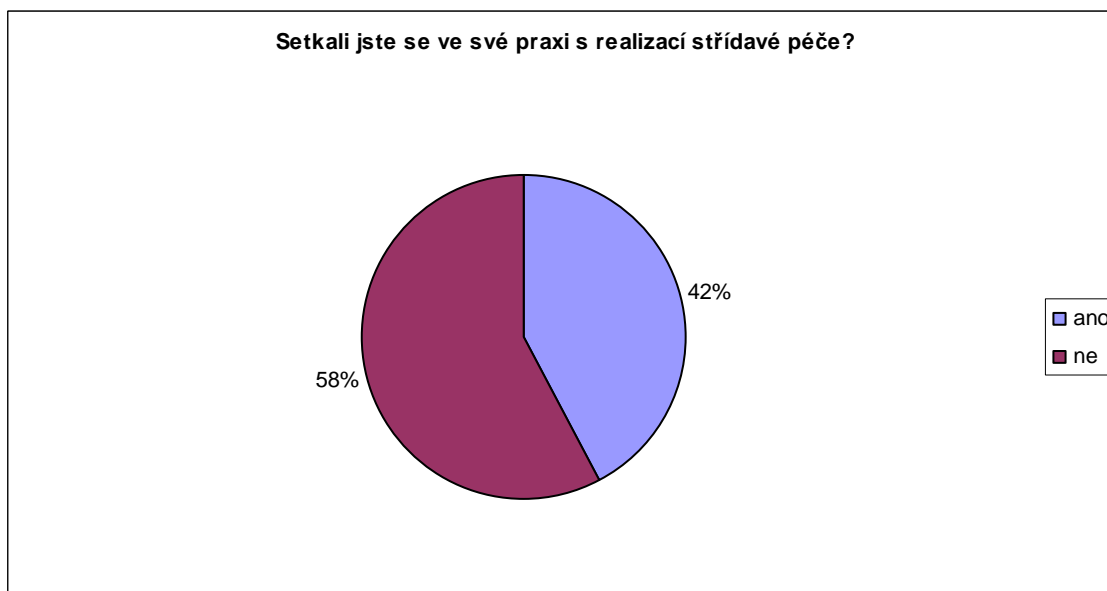
Otázka č.15

Setkali jste se ve své praxi s realizací střídavé péče?

Tabulka č. 14

Setkali jste se ve své praxi s realizací střídavé péče?		
ano	19	42%
ne	26	58%
celkem	45	100%

Graf č.14

Na otázku zda se ve své praxi respondenti setkali se střídavou péčí, odpovědělo kladně 19 (42%). 26 (58%) se doposud se střídavou péčí neseťkalo.

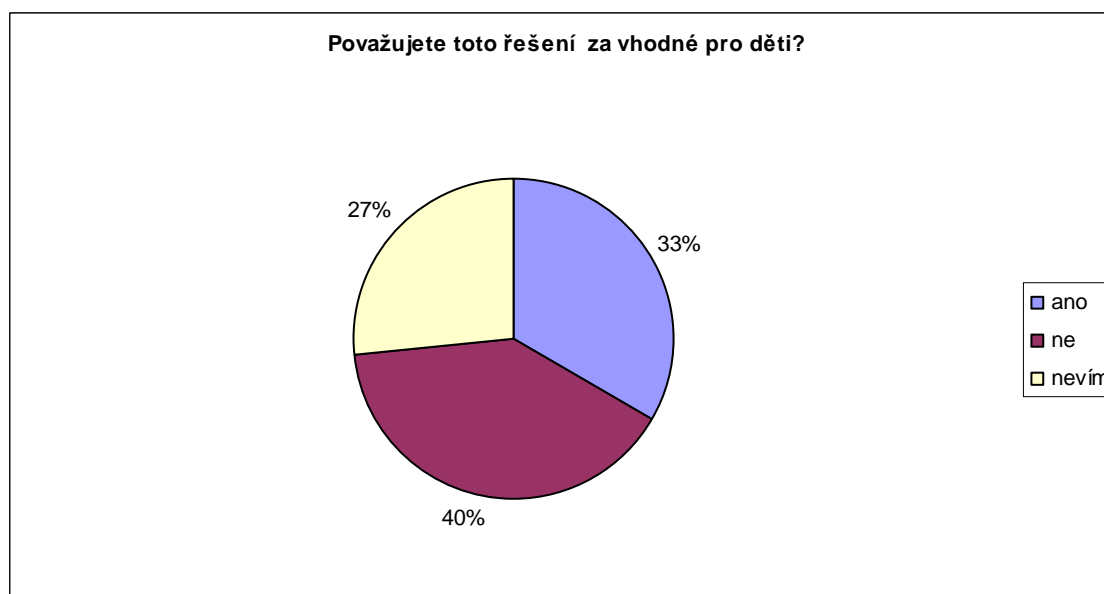
Otázka č.16

Považujete toto řešení za vhodné pro děti?

Tabulka č.15

Považujete toto řešení za vhodné pro děti?		
ano	15	33%
ne	18	40%
nevím	12	27%
celkem	162	100%

Graf č.15

Otázka č.16 patřila v mé práci k jedné z klíčových. Velmi mne zajímalo, co si lidé, kteří se věnují dětem myslí o vhodnosti střídané péče. 15 (33%) odpovědělo, že střídanou péči považují za vhodnou pro děti. 18 (40%) se vyjádřila negativně. 12 (27%) neví.

U otázek č.17 a č.18 jsem nechala prostor na vyjádření. Uvádím tedy některé názory.

Otázka č.17

Pokud ano, prosím odůvodněte.

„Pokud jde o péči rodičů, kteří se z jakýchkoliv důvodů rozešli, ale do té doby se o svoje dítě vzorně starali, není důvod, aby v péči o dítě střídavě nepokračovali oba. Dítě má právo na oba rodiče a jakékoliv spory mezi nimi by měly jít v jeho výchově stranou.

„Dítě má mít možnost být s oběma rodiči.“

„V případě rozchodu je tato možnost nejméně bolestivá.“

„Pokud jsou rodiče schopni domluvit se mezi sebou, pak může fungovat.“

„Děti by s oběma rodiči měly společně prožívat každodenní povinnosti, starosti i radosti.“

„Je to menší zlo.“

„Nutný kontakt s oběma rodiči.“

„Je to individuální záležitost, záleží na mnohých okolnostech, na dítěti, zda bude zvládat, zda to zvládnou rodiče.“

„Zkušenost pro život.“

Otázka č.18

Pokud ne, prosím odůvodněte

V této otázce se vyjadřovali odpůrci střídavé péče.

„Děti jsou často roztěkané, nesoustředěné, nemají správné návyky, každý z rodičů a jejich nových partnerů vyžaduje jiný režim dne. Dítě je zmatené.“

„Myslím si, že to je pro děti náročné, neustálé stěhování, přenášení důležitých věcí apod. Jeden týden má dítě „nějaké vedení a povinnosti“, druhý týden má dítě zcela odlišnou výchovu. Za předpokladu, že rodiče jsou i po rozvodu přátelé, může být výchova vedena obdobně, v opačném případě jsou děti zmítané ze strany na stranu a rodiče si přes své děti ventilují nenávisť k tomu druhému. Jestliže je dítě u rodiče, který se mu věnuje a umožňuje styk s druhým rodičem a ještě k tomu jsou rodiče v dobrém přátelském vztahu, je to pro dítě lepší. Samozřejmě „nej“ je žít v úplné rodině.

„Dítě by mělo mít jeden domov, zázemí.“

„Dítě má mít stabilní zázemí a ne neustále putovat sem a tam. Problém je také odlišný přístup obou rodičů k plnění povinností dítěte.“

„Dítě neustále mění prostředí (škola, kamarády), což není úplně vhodné.“

„Změna prostředí, změna režimu, nestejně nastavená pravidla.“

„Stálé stěhování dítěte (např. po týdnu) nepovažuji za vyhovující, za ideální považuji volný styk (kdykoliv) s oběma rodiči.“

„Stres dítěte.“

„Dochází k častým neshodám mezi rodiči, více tím trpí děti.“

„Pokud manželé po rozvodu mají další vztahy, myslím si, že pro dítě je střídavá péče nevyhovující. Než si zvykne, opět jde k druhému rodiči.“

Na základě získaných výsledků mohu vyhodnotit stanovené hypotézy takto:

H1 – Domnívám se, že většina respondentů se doposud s pojmem střídavá péče neseetkala.

K hypotéze se vázala otázka č. 5, která moji domněnku o tom, že střídavá péče je jevem novým a méně známým nepotvrdila.

Hypotéza se nepotvrdila.

H2 – Domnívám se, že většina respondentů by při řešení porozvodové výchovy u svých dětí na střídavou péči nepřistoupila.

Odpovědi respondentů na otázku č.6 prokázaly moji domněnku, že by respondenti v případě rozchodu s partnerem střídavou péči u svých dětí nevolili.

Hypotéza se potvrdila.

H3 – Domnívám, že lidé, kteří se profesně zabývají problematikou dětí, považují řešení střídavé péče za nevhodné.

K této hypotéze se vázala otázka č.16. Zajímá mě názor odborníků, zda považují střídavou péči za vhodnou pro děti. Většina dotazovaných si myslí, že toto řešení porozvodové výchovy není vhodné pro děti.

Hypotéza se potvrdila.

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo poukázat na důležitost rodiny a rodinného prostředí pro výchovu dětí. Jelikož rozvodovost má stále stoupající tendenci a nejvíce bývají rozvodem postiženy především děti, dala jsem si za úkol zjistit, zda jsou lidé dostatečně informováni o nových možnostech, které se v porozvodových uspořádáních nabízejí. Ve své práci jsem nastínila všechny možnosti, které umožňuje náš právní řád.

Především mě zajímalo, zda má veřejnost vědomí o možnosti střídavé výchovy a co si o tomto druhu porozvodové péče myslí. V dotazníku, který byl podkladem pro poslední kapitulu mé bakalářské práce, jsem pokládala otázky, díky nimž jsem mohla analyzovat názory lidí. Některé hypotézy se mi potvrdily, některé se nepotvrdily.

Jednoznačně má práce ukazuje to, že úplná rodina má pro dítě nenahraditelný význam. I když přicházejí a v praxi se stále zkouší nové modely porozvodové výchovy, původní rodinu nahradit nedokážou. Je nutné si především uvědomit, že plnohodnotný život nezávisí pouze na způsobu rodinného soužití, ale především na tom, jak kvalitní vztahy jsou vytvořeny. Rodiče dětí z rozvedených rodin by si měli především uvědomit, že je důležité vytvářet i v případě, kdy se rodina rozpadá, příjemnou atmosféru domova, kde se snoubí pocit bezpečí, lásky a harmonie. Být rodičem neznamena pouze uspokojovat základní životní potřeby dítěte, být rodičem je především nesmírná zodpovědnost. Být rodičem je celoživotní cesta, po které musíme s našimi dětmi jít. Znamená to tedy velké úsilí a snažení ukazovat dětem správný směr a pomáhat jim v hledání jejich smyslu života. A nikdy nepřestat doufat, že z dětí vyrostou slušní a odpovědní lidé.

Touto prací jsem se snažila ukázat možnosti situací, kdy úplná rodina zaniká. A je nutno se rozhodnout, která z variant bude pro děti tou nejoptimálnější. Domnívám se, že není možno s přesností určit, co je pro děti nejlepší. Je dobré vždy přihlídnout k různým faktorům, které jsou u každého dítěte velmi individuální. Především a v první řadě je důležité myslet na pocity dítěte. Snažit se o to, aby mělo každé dítě možnost prožít šťastné a bezstarostné dětství a být dobře připraveno na vstup do života.

Využitelnost a smysluplnost své bakalářské práce spatřuji především v tom, že by mohla být dobrým podkladem pro přípravu přednášek např. na téma: „Výchova k rodičovství“. Dále by mohla být i používána jako doplňující materiál pro studenty v hodinách rodinné výchovy. Myslím si, že právě mladá generace by v preventivních programech měla být informována, jaká situace může nastat pokud nezodpovědně přistoupí k rodičovským povinnostem. Po odborné stránce spatřuji význam své práce jako pomocný materiál pro pracovníky OSPOD. Doporučila bych ji především těm, kteří se zatím ve své odborné praxi s možností volby střídavé péče neměli možnost setkat.

RESUMÉ

Bakalářská práce se zabývá rodinou a porozvodovým uspořádáním výchovy dětí, jež je s přibývajícím počtem rozvodů velmi aktuálním tématem.

V úvodu práce je uveden cíl bakalářské práce, metody a formy, které jsem při zpracování práce používala.

V první části jsou kapitoly věnované rodině a funkcím rodiny ve společnosti. Zabývám se důležitosti rodinného prostředí pro děti. Dále se zde zmiňuji i o nefunkční rodině.

Druhá část mé bakalářské práce je zaměřena na rozvod manželství a důsledek vlivu rozvodu na děti. Jsou zde popsány právní úpravy rodinného prostředí. Samostatná podkapitola je věnována i důležitému zákonu č. 94/1963 Sb. Zákona o rodině. V závěru kapitoly jsem popsala opatrovnické řízení u soudu.

Ve třetí části jsou uvedeny druhy porozvodové výchovy, které umožňuje český právní řád. V samostatných podkapitolách vysvětluji význam výhradní, střídavé a společné péče. Srovnávám je a popisuji jejich rozdílnost. Také se zde okrajově věnuji Syndromu zavrženého rodiče. Snažím se popsat důvod vzniku a průběh tohoto jevu.

Poslední čtvrtá kapitola je věnována hledání odpovědí na hypotézy, které jsem si stanovila. Zajímalo mne, zda střídavá péče je již známa v povědomí veřejnosti, jaké názory na tento druh porozvodové péče mají odborníci a co si obecně o tomto tématu myslí veřejnost.

Na základě zjištěných skutečností lze konstatovat, že střídavá výchova je známý pojem, ale v případě volby, který druh porozvodové péče zvolit u svých dětí, si střídavou péči vybrala jen menší část dotázaných. Lidé pracující s dětmi považují řešení střídavé péče pro děti za nevhodné. Nejlepší řešení pro děti z rozvedených rodin, spatřuji především v individuálním přístupu ke každé rodině a především v ohledu na potřeby každého dítěte.

ANOTACE A KLÍČOVÁ SLOVA

Anotace

Bakalářská práce Porozvodové uspořádání výchovy dětí – střídavá péče se zabývá možnostmi využití porozvodového uspořádání výchovy dětí, který umožňuje náš právní řád. Zabývá se popisem a srovnáním výhradní, společné a střídavé péče. Odpovídá na otázky co si o možnostech střídavé péče myslí veřejnost a představuje i názory odborníků, jenž pracují s dětmi.

Klíčová slova

Dítě, rodinné prostředí, rozvod, druhy porozvodové výchovy, výhradní péče, střídavá a společná péče, syndrom zavrženého rodiče.

Annotation

The bachelor thesis Post-divorce concept parental responsibility-residential custody deals with the potential possibilities of children custody, which are legal in Czech law system. It offers description and comparison of single, joint or residential right of custody. It provides opinions about residential custody expressed by public and experts who works with children.

Key words

Child family, environment, divorce type of post –divorce concept, single custody, joint and residential custody, Parental Alienation Syndrome.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Zákony:

1. ZÁKON č. 94/1963 Sb. Zákon o rodině
2. ZÁKON č. 104/1991 Sb. Úmluva o právech dítěte

Literatura:

3. ASENOVÁ, L., *Rodiče na střídačku*, Praha : 2010, Lucie Asenová, Salmovská 16, Praha, 81 s.
4. BAKALÁŘ, E., NOVÁK D., WARSHAK, R.A., *Slyšení nezletilého dítěte před opatrovnickým soudem*, Praha : Triton 2008, ISBN 978-80-7387-119-2, 39 s.
5. BERGER, M., GRAVILLON, I., *Když se rodiče rozvádějí*, Praha : Portál 2011, ISBN 978-80-7367-843-2
6. KEJDOVÁ, M., VAŇKOVÁ M., *Právo a sociální politika*. Brno : Institut mezioborových studií , 2007
7. KRAUS, B., *Základy sociální pedagogiky*. Praha : Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3, 215 s.
8. MACH, J., ŠMOLKA, P., *Když vás trápí někdo blízký*. Praha : Portál, 1999 ISBN 80-7178-33-4
9. MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z., *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha : Grada : 2002. ISBN 80-247-0332-7, 128 s.
10. MATĚJČEK, Z., *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní.*, Praha : Portál, 1994 ISBN 80-85282-83-6
11. MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z., *Přestali jsme být manželi, ale zůstáváme rodiči*. Praha :H H, 1992. ISBN 80-85467-53-4, 16 s.

12. MATĚJČEK, Z., *Psychologické eseje (z konce kariéry)*. Praha : Karolinum 2005.
ISBN 80-246-0892-8. 209 s.
13. MATĚJČEK, Z., *Rodiče a děti*. Praha : Avicenum, 1986.
ISBN 08-011-86, 335 s.
14. NOVÁK, T., DVOŘÁČKOVÁ, B., *Vztah matky a syna*, Praha : Grada, 2008.
ISBN 978-80-247-2077-7, 125 s.
15. PLECITÝ, V., *Zákon o rodině*. Praha : Eurounion, 2007,
ISBN 978-80-7317-063-9, 522 s.
16. STRAŠÍKOVÁ, B., *V roli rodiče a prarodičů*. Praha : Karolinum, 2004.
ISBN 80-246-0848-0, 58 s.
17. ŠPAŇHELOVÁ, I., *Dítě a rozvod rodičů*. Praha : Grada , 2010.
ISBN 978-80-247-3181-0, 179 s.
18. WARSHAK, R.A., *Revoluce v porozvodové péči o děti*, Praha : Portál 1996,
ISBN 80-7178-089-8, 240 s.
19. WARSHAK, A.R., *Rozvodové jedy*, Praha : Triton 2003, ISBN 80-7254-493-X,
389 s.

Odborné časopisy:

20. *DĚTI A MY* – měsíčník pro rodiče, pedagogy a pracovníky pomáhajících profesí,
Praha : Portál 2012
21. *INFORMATORIUM* – časopis pro výchovu a vzdělání dětí od 3 do 8 let v MŠ
a ŠD, Praha : Portál 2012
22. Jedelská E., *PSYCHOLOGIE DNES* – časopis pro rodiče s názorem, 2.číslo,
17.ročník,Praha:Portál 2011
23. *RODINA A ŠKOLA* – časopis pro všechny rodiče a učitele, Praha : Portál 2011

Internet:

24. [http:// absolventi.gymcheb.cz/2007/mihrubo/umluva.html](http://absolventi.gymcheb.cz/2007/mihrubo/umluva.html) (15.4.2014)
25. [http:// asociaceneuplnychrodin.cz/spolecna-a-stridava-pece](http://asociaceneuplnychrodin.cz/spolecna-a-stridava-pece) (13.1.2012)
26. [http:// iustin.cz/Litera/ BAKNOV.asp](http://iustin.cz/Litera/BAKNOV.asp) (8.2.2012)
27. [http:// jarodic.cz/cz/rozvod-stridava-a-spolecna-pece.php](http://jarodic.cz/cz/rozvod-stridava-a-spolecna-pece.php) (16.4.2012)
28. [http:// jedendomov.cz](http://jedendomov.cz)
29. [http:// stridavka.cz](http://stridavka.cz)
30. [http:// cs.wikipedia.org/wiki/Syndrom-zavrzeneho rodice](http://cs.wikipedia.org/wiki/Syndrom-zavrzeneho_rodice) (13.11.2011)
31. [http://zpravy.idnes.cz/zakon-stridavou-peci-uprednostni-rodice-pred-detmi- tvrdi-
vkladni-vybor-1me/domaci.aspx?c=A110714_184035_domaci_jj](http://zpravy.idnes.cz/zakon-stridavou-peci-uprednostni-rodice-pred-detmi-tvrdivladni-vybor-1me/domaci.aspx?c=A110714_184035_domaci_jj) (7.12.2011)

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 - Dotazník

Příloha č.1 - Dotazník

Příjemný den.

Jsem studentka Institutu mezioborových studií v Brně, součástí mého studia je bakalářská práce na téma : „ **Porozvodová péče o děti – střídavá péče**“.

Chci Vás požádat o vyplnění následujícího dotazníku.

Dotazník je anonymní a vaše odpovědi slouží pouze k výše uvedenému účelu.

Prosím o úplné a pravdivé zodpovězení všech otázek, ráda bych znala vaše skutečné názory. Po vyhodnocení odpovědí bude dotazník skartován.

U otázek zakroužkujte vždy jednu odpověď, popřípadě doplňte písemně.

Děkuji za Váš čas a ochotu při spolupráci na průzkumu.

Jana Nečasová

1. **Pohlaví :**   a) žena   b) muž

2. **Věk:**   a) do 30 let   b) 31- 40 let   c) 41-50 let   d) nad 50 let

3. **Nejvyšší dosažené vzdělání:**
                            a) základní   b) SOU   c) středoškolské   d) vysokoškolské

4. **Bydliště :**   a) do 5000 obyvatel   b) 5000 – 20 000 obyvatel   c) nad 20 000 obyvatel

5. **Setkali jste se někdy s pojmem „střídavá péče“ ?**
                            a) ano   b) ne

6. **Pokud by jste byli nuceni volit ve svém životě při rozchodu s partnerem, uvažovali by jste o střídavé péči u svých dětí?**
                            a) ano   b) ne   c) nevím

7. **Mají děti mít právo vyjádřit svůj názor na porozvodovu péči?**
                            a) ano   b) ne   c) nevím

8. **Domníváte se, že je brán ohled na názor dítěte při stanovení porozvodové výchovy u soudu?**
                            a) ano   b) ne   c) nevím

9. **Soudy často nerespektují názor a přání dítěte i rodiče, má mít soudce tuhle pravomoc?**
                            a) ano   b) ne   c) nevím

10. V Poslanecké sněmovně byl projednáván návrh ke střídací péči, ve znění : „ Ať se při střídací péči nestěhují děti, ale rodiče“. Myslíte si, že by to bylo pro dítě méně traumatizující?

- a) ano   b) ne   c) nevím

Pokud máte vlastní názor vypište.

11. Setkali jste se někdy s pojmem „ Syndrom zavrženého rodiče“ ?

- a) ano   b) ne

12. Co si pod tímto pojmem představujete, prosím písemně vyjádřete.

13. Setkali jste se s někým kdo využívá možnosti střídací péče?

- a) ano   b) ne

Prosím o vyplnění pouze ty, kteří se ve své profesi setkávají s rodinou a dětmi.

14. Délka vaší praxe:

- a) do 5 let   b) 5 – 10 let   c) 10 -15 let   d) 15 - 20 let   e) nad 20 let

15. Setkali jste se ve své praxi s realizací střídací péčí?

- a) ano   b) ne

16. Považujete toto řešení za vhodné pro děti?

- a) ano   b) ne   c) nevím

17. Pokud ano, prosím odůvodněte.

18. Pokud ne, prosím odůvodněte.